28.

THOMÆ HOBBES

ANGLI

Malmesburiensis Philosophi

VITA.

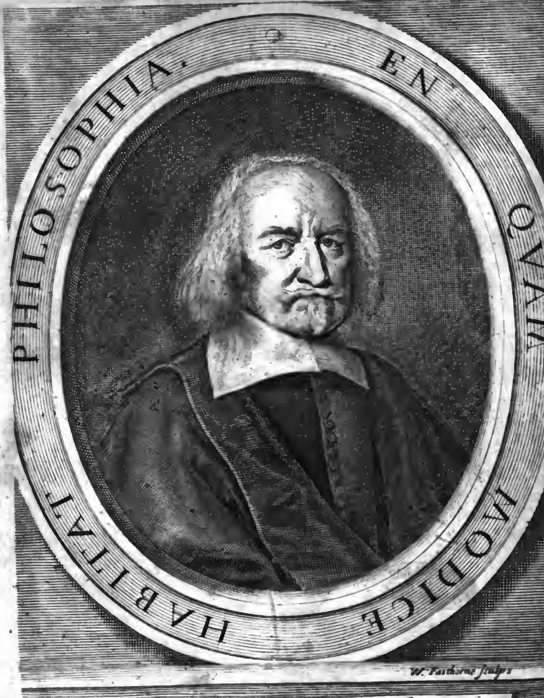
CAROLOPOLI,

Apud *Eleutherium Anglicum*, sub Signo Veritatis, 1682.

—— Qui nos damnant, Hiſtriones ſunt maxumi,
Nam Curios ſimulant, vivunt Bacchanalia.
Hi ſunt præcipue quidem Clamoſi, Leves,
Cucullati, Lignipedes, cincti Funibus,
Superciliosum, Incurvi-cervicum Pecus,
Qui, quod ab aliis Habitu & Cultu diſſentiunt,
Triſtéſque Vultu vendunt Sanctimonias;
Cenſuram ſibi quandam, & Tyrannidem occupant;
Pavidámqne Plebem territant Minaciis.

ANGELUS POLITIANUS,

Prolog. in Plauti Menæchmos.

THOMAS HOBBES Malmesburiensis.
Aet. suae. 91.

Illustrissimo Domino

GULIELMO

DEVONIÆ COMITI,

Nobilissimæque Familiæ

CANDISIANÆ,

Summis HOBBII Mæcenatibus,

Malmesburiensis Philosophi

VITAM

Humillimè

Dicat Consecrátque

EDITOR.

THO. HOBBES

Malmesburiensis

VITA.

THomas Hobbes, Natus Apr. 5. 1588. *Malmesburiæ*, Agri *Wiltoniensis*. Literis Latinis & Græcis initiatus, annum agens decimum quartum, missus est *Oxonium*; ubi per quinquennium mansit, operam impendens studio Logicæ & Physicæ *Aristotelicæ*. Cùm annum ageret vicesimum, commendatus ab amicis, *Oxonio* relicto, recepit se in domum Domini *Gulielmi Cavendish* Baronis de *Hardwick*, & (paulo post) Comitis *Devoniæ*; ubi Filio ejus primogenito Adolescenti sibi ferè coætaneo servivit; placuitque tum Filio tum Patri, temperans, sedulus, hilaris. Anno sequente, Domino suo in Urbe perpetuò fere degens, quod didicerat Linguæ Græcæ, & Latinæ, magna ex parte amiserat. Deinde per Galliam & Italiam peregrinantem Dominum sequutus, gentium illarum Linguas eousque didicit, ut intelligere eas mediocriter potuerit. * Interea Græcam & Latinam Linguam paulatim perire sibi sentiens, Philosophiam autem Logicamque (in quibus præclarè profecisse se arbitrabatur) viris prudentibus derisui esse videns, abjectâ Logicâ & Philosophiâ illâ vanâ, quantum temporis habebat vacui, impendere decrevit Linguis Græcæ, & Latinæ. Itaque cum in Angliam reversus esset, Historicos & Poëtas (adhibitis Grammati-

* *Vid. Ant. à Wood. hist. Antiq. Oxon. lib. 2. pag.* 376.

maticorum celebrium commentariis) versavit diligenter; non ut floridè, sed ut Latinè posset scribere, & vim verborum cogitatis congruentem invenire; itaque verba disponere, ut Lectio perspicua & facilis esset. Inter Historicos Græcos Thucydidem præ cæteris dilexit, & vacuis horis in sermonem Anglicum paulatim conversum cum nonnulla laude, circa annum Christi 1628. in publicum edidit; eo fine, ut ineptiæ Democraticorum Atheniensium concivibus suis patifierent. Eo anno Comes *Devoniæ*, cui jam servierat viginti annos, diem obiit, Patre ejus biennio antè defuncto. Anno sequente, qui erat Christi 1629. cum attigisset Annum quadragesimum, rogatus à Nobilissimo viro Domino *Gervasio Clifton*, ut vellet Filium suum Adolescentem comitari in Galliam, accepit conditionem. In peregrinatione illa inspicere cœpit in Elementa Euclidis; & delectatus Methodo illius, non tam ob Theoremata illa, quam ob Artem ratiocinandi diligentissimè perlegit. Anno Christi 1631. revocatus est in familiam Comitissæ *Devoniæ*, ut filium suum Comitem *Devoniæ*, natum annos 13 in literis instrueret, quem etiam circiter triennium post comitatus est in Galliam & Italiam, studiorum ejus & itinerum rector. Dum moraretur Parisiis, Principia Scientiæ Naturalis investigare cœpit. Quæ cum in natura & varietate Motuum contineri sciret, quæsivit inprimis, qualis Motus is esse posset, qui efficit Sensionem, Intellectum, Phantasmata, aliasque proprietates Animalium; cogitatis suis cum Reverendo Patre *Marino Mersenno* Ordinis Minimorum, in omni genere Philosophiæ versatissimo, viroque optimo, quotidie communicatis. Anno Christi 1637. cum Patrono suo in *Angliam* rediit, & apud illum mansit; unde de rebus Naturalibus commercia cum *Mersenno* per Literas continuavit. Interea *Scoti*, depulsis Episcopis, sumpserunt Arma contra Regem, faventibus etiam Ministris Anglis, illis, qui vocari solent Presbyteriani. Itaque convocatum est in *Anglia* Parliamentum illud notissimum, quod inceptum est *Nov.* 3. 1640. Ex iis, quæ in illo Parliamento tribus quatuorve diebus primis consulta viderat, Bellum Civile ingruere, & tantum non adesse sentiens, retulit se rursus in *Galliam*, Scientiarum studio

Pari-

Parisiis tutius vacaturus cum *Mersenno*, *Gassendo*, aliisque viris, propter eruditionem, & vim in ratiocinando, celeberrimis (non enim dico Philosophis, quia nomen illud à plurimis nebulonibus jamdiu gestatum, tritum, inquinatum, nunc infame est.) Cum jam *Parisiis* ageret, Libellum scripsit *de Cive*, quem edidit Anno 1646. quo tempore prævalentibus Parliamentariis, multi eorum, qui partes Regias sequuti erant, & in illis Princeps *Walliæ* (qui nunc est Rex *Angliæ*) *Parisios* confluxerunt. Statuerat circa idem tempus, hortatu amici cujusdam Nobilis *Languedociani*, migrare in *Languedociam*, & præmiserat jam quæ sibi necessaria erant; sed commendatus Principi, ut Elementa Mathematicæ illi prælegeret, substitit *Parisiis*. Quod ab hoc munere temporis habuit vacui, consumpsit in scribendo librum, qui nunc non solum in *Anglia*, sed in vicinis gentibus, notissimus est nomine *Leviathan*; quem etiam in *Anglia* edendum curavit, ipse manens adhuc *Parisiis*, Anno 1651. Annum agens 63^m^. In eo Opere Jus Regium, tum Spirituale, tum Temporale, ita demonstravit, tum Rationibus, tum Authoritate Scripturæ Sacræ, ut perspicuum fecerit, Pacem in Orbe Christiano nusquam diuturnam esse posse, nisi vel doctrina illa sua recepta fuerit, vel satis magnus exercitus Cives ad concordiam compulerit; Opus, ut ille sperabat, concivibus suis, præsertim verò illis, qui ab Episcopis steterant, non ingratam. Quanquam enim unicuique illo tempore, scribere & edere Theologica, quæ vellet, liberum erat; quia Regimen Ecclesiæ (Potestate declarandi, quæ doctrinæ essent Hæreses, ipsius Regis Authoritate sublatâ, Episcopis exutis, Rege ipso trucidato) tunc nullum erat; diligenter tamen cavit, ne quid scriberet, non modò contra sensum Scripturæ Sacræ, sed etiam contra Doctrinam Ecclesiæ *Anglicanæ*, qualis ante Bellum ortum Authoritate Regiâ constituta fuerat. Nam & ipse Regimen Ecclesiæ per Episcopos præ cæteris Formis omnibus semper approbaverat. Atque hoc duobus signis manifestum fecit. Primò, cum in oppido S^t^. *Germani* prope *Parisios* morbo gravissimo, lecto affixus esset, venit ad eum *Mersennus*, rogatus à quodam amico communi, ne

amicum suum extra Ecclesiam Romanam mori pateretur. Is lecto assidens (post exordium consolatorium) de Potestate Ecclesiæ Romanæ peccata remittendi aliquantisper disseruit; cui ille, *Mi Pater* (inquit) *hæc omnia jamdudum mecum disputavi. Eadem disputare nunc molestum erit. Habes, quæ dicas, amæniora. Quando vidisti* Gassendum? Quibus auditis, *Mersennus* Sermonem ad alia transtulit. Paucis post diebus accessit ad illum D[r]. *Iohannes Cosinus* Episcopus (post) *Dunelmensis*, obtulitque se illi comprecatorem ad Deum. Cui ille cum gratias reddidisset, *Ita* (inquit) *si precibus praiveris, juxta ritum Ecclesiæ nostræ.* Magnum hoc erga Disciplinam Episcopalem signum erat reverentiæ. Anno 1651. Exemplaria aliquot illius Libri, *Londini* recens editi, in *Galliam* transmissa sunt; ubi Theologi quidam Angli Doctrinas quasdam in illo Libro contentas, tum ut Hæreticas, tum ut partibus Regiis adversas criminati sunt; & valuere quidem aliquandiu calumniæ illæ, in tantum, ut domo Regiâ prohibitus fuerit; quo factum est, ut protectione Regiâ destitutus, metuensque ne à Clericis Romanis, quos præcipuè læserat, malè tractaretur, in *Angliam* coactus sit refugere. Rediens in *Angliam*, concionantes quidem invenit in Ecclesiis, sed Seditiosos; etiam Preces extemporarias, & illas audaces, & nonnunquam blasphemas, Symbolum autem Fidei nullum, Decalogum nullum; adeò, ut per tres primos menses non invenerit, quibuscum in Sacris communicare potuerit. Tandem ab amico ductus ad Ecclesiam, à suo hospitio plusquam mille passus distantem, ubi Pastor erat Vir bonus & doctus, qui & Cœnam Domini ritu Ecclesiastico administravit, cum illo in Sacris communicavit. Alterum hoc signum erat non modo hominis partium Episcopalium, sed etiam Christiani sinceri; nam illo tempore ad Ecclesiam quamcunque legibus aut Metu cogebatur nemo. Quæ igitur Episcopo cuiquam in illum causa iræ esse potuit, nisi ei, qui neminem à se dissentire, pati, per superbiam, posset? Interea doctrinam ejus Academici & Ecclesiastici condemnabant ferè omnes; laudabant Nobiles, & Viri docti ex Laicis. Refellebat nemo; conati refellere, confirmabant. Scripsit enim non ex auditione & lectione ut Scholaris; sed ex judicio pro-

proprio cognita & pensitata omnia, sermone puro & perspicuo, nec Rhetorico. Stantem inter amicos & inimicos quasi in Æquilibrio, fecerunt illi, ne ob doctrinam opprimeretur; hi, ne augeretur. Itaque fortunâ tenui, famâ doctrinæ ingenti, in Patroni sui Comitis *Devoniæ* hospitio per cæterum vitæ tempus perpetuo delituit, studio vacans Geometriæ & Philosophiæ Naturalis; ediditque jam senex librum quendam, quem inscripsit *de Corpore*; continentem Logicæ, Geometriæ, Physicæ (tum sublunaris, tum cœlestis) fundamenta; deducens Logicam quidem à significatione Nominum; Geometriam autem, & Physicam, ex Figurarum, & Effectuum naturalium generationibus.

Hominis ergo neque genere, neque opibus, neque negotiis Belli aut Pacis assueti vitam scribo, & in publicum emitto; sed in omni genere Scientiæ excellentis, & ferè singularis. Cujus ingenium ut cognoscerent (partim etiam ut sua ostentarent) convenerunt eum viri innumeri, tum nostrates, tum exteri; & inter illos, nonnulli Legati Principum, aliique viri Nobilissimi. Adeò, ut conjecturâ inde factâ de voluntate hominum eruditorum, qui posthac erunt, non ingratum fore posteritati existimavi, si quem vidisse voluerunt, illius vitam literis posteritati traderem; præcipuè quidem, ut quæ Scientiis ille primus addidit, deinde etiam cætera vitæ ejus, quæ à Lectoribus desiderari posse videbuntur, cognoscerent.

Quæ scripsit *de Iure naturali*, *de Constitutione Civitatum*, *de Iure eorum, qui summam habent Potestatem*; *de Officiis Civium*, in libris *Leviathan* & *de Cive* (quia domi forisque nota, & maximè celebrata sunt) prætereunda censeo.

In Physicis causam sensuum, præcipuè Visus; unà cum doctrina omni Optica, & Naturâ Lucis; Refractionis Reflectionisque causas naturales, ignotas antè, primus demonstravit, in Libro *de Homine*. Item causas Qualitatum sensibilium, nimirum Colorum, Soni, Caloris & Frigoris. Somnia autem & Phantasmata, quæ anteà pro Spiritibus & Mortuorum animis habebantur, & rudi vulgo terriculamenta erant, omnia profligavit. Causam autem Æstuum marinorum, & descensionis Gravium, à Motu quodam

Telluris perspicuè derivavit. Nam Phænomena ille omnia ad Motum refert, non ad rerum ipsarum Potentias intrinsicas, neque ad Qualitates occultas; ut ante illum omnes Physici De Motu autem, in Libro *de Corpore*, satis fuse scripsit, & profundissime.

In Ethicis ante illum nihil scriptum est, præter Sententias vulgares. At ille Mores hominum ab humana natura, virtutes & vitia à lege naturali; & bonitatem maliciamque Actionum à legibus Civitatum derivavit. In Mathematicis, Principia Geometriæ, nonnulla correxit. Problemata aliquod difficillima, à summis Geometris (ab ipsis Geometriæ cunabulis) summo studio frustra quæsita invenit; nimirum hæc, arcui Circuli lineam rectam, areæ Circuli quadratum æquale exhibere, idque variis Methodis. In diversis Libris.

2o. Datum Angulum dividere in data ratione.

3o. Cubi ad Sphæram rationem invenire. In *Problematibus Geometricis.*

4o. Inter duas rectas datas, medias continue proportionales invenire quotcunque. In *Problematibus Geometricis.*

5o. Polygonum regulare describere quotcunque laterum. In *Roseto.*

6o. Centrum Gravitatis invenire Quadrantis Circuli, & Bilinei, quod continetur Arcu Quadrantis & subtensa ejus. In *Roseto.*

7o. Centra Gravitatis invenire Paraboliformium omnium. In Libro *de Corpore*. Hæc omnia primus construxit & demonstravit, & præterea alia multa; quæ (quia legentibus occurrent, & minoris sunt) prætereo.

Facient (opinor) hæc, ut Vita ejus non indigna videatur, quæ tum ad exteros tum ad posteros Scientiarum studiosos transmittatur; præsertim hoc tempore, cum scribuntur vulgo vitæ obscurorum hominum nulla virtute insignium, desiderante nemine.

Scripsit præterea, circa annum ætatis suæ octogesimum, Historiam Belli Civilis Anglicani inter Regem *Carolum* primum & Parliamentum ejus, Anglicè; item ortum & incrementa Potestatis

tis

tis Pontificiæ, Carmine Latino, versuum circiter duum millium. Sed non sinebant tempora ut publicarentur.

Silentibus tandem adversariis annum agens octogesimum septimum, *Homeri* Odysseam edidit à se conversam in versus Anglicanos, Anno deinde proximo etiam Iliada. Denique Cyclometriam, annum agens nonagesimum primum, integram nondum editam.

Quod ad Formam attinet, vultu erat non speciosо, sed, cum loqueretur, non ingrato. Effigies ejus ad vivum à Pictore excellente descripta, qualis erat Ætatis suæ septuagesimo, in conclavi Regis *Caroli* secundi conservatur. Extant etiam ejusdem Imagines ab aliis Pictoribus, diversis temporibus factæ rogatu amicorum, in *Anglia* non paucæ, & in *Gallia* aliquot.

Naturâ suâ, & primis annis, ferebatur ad lectionem Historiarum, & Poëtarum; & ipse quoque carmen tentavit, nec (ut plurimi judicabunt) infœliciter. Postea autem cum in congressu quodam virorum doctorum, mentione facta de causa sensionis, quærentem unum quasi per contemptum *quid esset sensus*, nec quemquam audisset respondentem, mirabatur, qui fieri potuerit, ut qui Sapientiæ Titulo homines cæteros tanto fastu despicerent; suos ipsorum Sensus, quid essent, ignorarent. Ex eo tempore de causa Sentiendi sæpe cogitanti, forte fortunâ mentem subiit, quod si res corporeæ & earum partes omnes conquiescerent, aut motu simili semper moverentur, sublatum iri rerum omnium discrimen, & (per consequens) omnem Sensionem; & propterea *Causam omnium rerum quærendam esse in diversitate Motuum.* Atque hoc Principio usus est Primo. Deinde ut cognosceret varietates & rationes Motuum, ad Geometriam cogebatur; & à Principiis suis, ingenio suo, Theoremata illa, quæ supra commemoravi, fœliciter demonstravit. Tantum interest inter illos, qui proprio genio; & illos, qui in Archivis veterum, aut ad quæstum docentium, Scientiarum veritatem quærunt.

In Colloquiis familiaribus jucundus erat, præterquam illorum, qui ad illum venerunt disputandi causa contra ea, quæ jam ediderat (nec revocari poterant) de Jure summarum Potestatum

Ci-

Civili aut Ecclesiastico. Nam cum his vehementius aliquando disputabat, quam erat necessarium.

Naturaliter apertus erat, & inter adversarios (qui multi potentesque erant) innocentia magis, quam consilio tutus.

Justitiæ erat cum scientissimus, tum tenacissimus. Nec mirum, cum esset pecuniæ negligentissimus, & pro tenuitate fortunarum suarum, ultra modum beneficus; sed beneficio Patronorum suorum & Regis optimi dulcissimique *Caroli* secundi, satis copiose senex vixit.

VITÆ HOBBIANÆ AUCTARIUM.

QUod Geometris usu venit, idem objectum pro re natâ mutatis linearum quantitatibus, servatis autem proportionibus, pari cum veritate describere, id mihi in animo est; eorum nempe quæ superiori scripto pressiore stylo delineantur, vestigia relegere & solutiore filo retexere; non ut Cramben bis coctam reponam, sed ea tradam quæ argumento lucem aliquam afferre possint, aut majoris momenti visa sint, quam ut oblivioni tradantur.

Thomas Hobbes natus est *Malmesburiæ agri Wiltoniensis*, Nonis Aprilis, anno à partu Virginis Millesimo Quingentesimo Octuagesimo octavo; cujus Mater Hispanæ classis metu perculsa, quæ tanquam portubus nostris imminens fama passim differebatur, ipsum, puellum tamen, quod eventu patuit, satis vivacem præmaturo partu enixa est. Patrem nactus est *Concionatorem*, qualem tunc

tunc ferebant tempora, qui leviori doctrinæ armatura instructus, *Orationes publicas*, & quas vocant *Homilias*, satis aptè populo prælegere poterat.

Quadriennis factus vernaculis literarum elementis operam dedit: octennis doctiorum linguarum tyrocinium posuit sub *Roberto Latimero Oxoniense Malmesburiæ* literas docente; qui quòd in puero docilitas tanta, quanta in nullo alio ostenderetur, & simul acris animi & præstantis ingenii illustria signa perspicuè cernerentur, illum præcipuè in sinu fovit, & supra æquales excolere & incitare solitus est. Tantos autem jam adhuc in ludo literario degens in literatura tam Latina quam Græca progressus fecit, ut *Erupidis Medeam* simili metro Latinis versibus elegantèr expresserit.

Anno 1603. ad percipiendum uberiorem ingenii cultum, *Oxonium* missus est, in aulam Beatæ Mariæ Magdalenæ sub Præfecto tunc temporis *Iacobo Hussee* Legum Doctore, postea equite aurato, & Cancellario Sarisburiensi, bonorum ingeniorum fautore summo Eum ibi morantem *Franciscus Hobbius* avunculus *Malmesburiæ* Aldermanus (qui summus est ejus loci Magistratus) suis impensis aluit, qui & postea moriens, modicum illi fundum testamento legavit. Post quadriennium autem usitato Philosophiæ cursu jam emenso, gradu Academico quem Baccalaureatum appellant, ornatus est.

1608. Interea *Gulielmus Cavendish* Baro de *Hardwick*, ac (non multo post) *Devoniæ* Comes, aliquem qui filii natu maximi studia & mores regeret, diligentèr conquisivit; qua in re virum annis pene æqualem, adeóque ob morum similitudinem gratiorem futurum, quam ætate & moribus gravem, præoptavit. *Hobbius* itaque jam vicennis, literis commendaticiis *Io. Wilkensoni* aulæ B. *Magdalenæ* tunc Præsidis adjutus; huic muneri obeundo in illustrem illam familiam adscitus est. Eo loci nobilissimi juvenis latus assiduò texit, atque artibus tanto genere dignis quibusque ingenia ad magnæ fortunæ cultum excitantur, instituit; nec solùm in studiis gravioribus, sed etiam in venatione, aucupio, cæterisque innocuis exercitiorum vo-

B luptati-

luptatibus individuus comes perpetuò adfuit Quare summâ morum comitate, ingenii elegantiâ, animi prudentiâ, tantum sibi tum patris tum filii favorem conciliavit, ut * Juveni *Galliam Italiamque* peregre adituro dignus visus est qui inserviret.

Versatus autem aliquamdiu illis in regionibus doctissimorum hominum copia florentissimis; luculentis naturæ muneribus, venerandis antiquitatis Monumentis & ipsa populorum indole celeberrimis, solidam demum Sapientiam (qui verus est peregrinandi finis) secùm domum retulit.

Reversus itaque cum jam *Candisianæ* gentis munificentia tempus atque otium ipsi suppeteret priora studia respiciendi, magno literaturæ Academicæ fastidio affici cœpit; utpote quam affectata ambitione efformatam ac veluti personatam judicavit; nec apud prudentes adeò in pretio habitam, nec ad vitæ Civilis usus, ut specie præ se ferret comparatam vidit. Non placuerunt illi Logicæ illæ Metaphysicæque argutiæ, tanquam parum in se bonæ frugis habentes, & fovendis solum clamosis sophistarum contentionibus natæ; Ethicam autem tanquam vulgi potius opinionibus & imaginariæ virtutis mediocritati quàm veritati innixam; Et Physicam quæ in Scholis docetur quæque sola pene *Aristotelica* est, tanquam nimis umbraticam, & potius super ingeniorum technis quàm experimentis naturæ fundatam contempsit. Aliam itaque Philosophandi rationem sibi ineundam ratus, lectioni veterum Philosophorum, Poëtarum, Historicorum tum è Græcis tum Latinis diligentèr incubuit, & ex eorum Thesauris quid in suos usus faceret, accuratè deprompsit. Non autem, quod plerisque in more positum est aut veterum placitis ingenium suum mancipavit, aut intra Scholasticorum terminos circumscripsit; aut seipsum quasi unicum humanæ rationis exemplar proponens, ex reconditis quibusdam notionibus proprio de cerebello erutis, licet rerum naturæ & experientiæ prorsus contrariis scenicam quandam conflavit Philosophiam, aut triobolaribus experimentis tempus dicavit (vitium hujus ævi literatis nimium familiare.)

Sed

* 1610.

Sed ex universo scientiarum orbe amplissimas opes in ærarium suum comportavit, & fidæ rationis auspiciis sapientissimè digessit. Illis temporibus in amicitiam receptus est *Francisci Baconi*, *Verulamii* Baronis & Vicecomitis *Sanct. Albani*, magni *Angliæ* Cancellarii & Philosophiæ Atlantis, qui illius consuetudine magnopere delectatus est; & ab ipso in nonnullis scriptis suis Latinè vertendis adjutus, qui neminem cogitata sua tanta facilitate concipere atque *Thomam Hobbium* passim prædicare solitus est. Carus etiam fuit *Edoardo Herbert* Baroni de *Cherbury* Philosopho & Historico summo & scriptis claro. Coluit quoque *Ben. Iohnsonum* Poëtam Laureatum, Anglicani Dramatis facile principem; & *Thucydidem* suum antequam Prælo committeretur, ejus examini & judicio subjecit. Ad ejusdem quoque operis censuram in partes vocavit amicum summum *Robertum Ayton* Equitem auratum, Scoto-Britannum, *Annæ* Reginæ è Secretis, virum Poësi celebrem & styli arbitrum elegantem.

Duobus interea nobilissimis funeribus lugubris facta est *Candisiana* domus, Anno 1626 *Gulielmus Devoniæ* Comes ad superos migravit; quem biennio post morte nimis immatura, insecutus est filius, cujus obitus ut bonis omnibus luctuosus, ita *Hobbio* tristissimum reliquit desiderium magnifici studiorum Patroni ac Mæcenatis. Tantò itaque dolori cum solatium inveniri vix posset, diverticulum saltem quæsivit *Hobbius*; quare relicta patria in *Galliam* profectus est, conditionem ferente nobilissimo viro * *Gervasio Clifton*, (antiqua est & summe generosa eo nomine in agro *Nottinghamiensi* familia) ut filio peregrè ituro adesset itineris simul dux & studiorum informator. Illo tempore annum jam quadragesimum prætervectus, *Euclidi* operam dare cœpit, non tam demonstrationum materia allectus, quam perspicuitate, certitudine, & indivisa rationum serie delectatus. Non enim Mathematicas artes admiratus est vir perspicacissimus, ob laterum & angulorum affectiones, aut numerorum, linearum, superficierum, corporumve mutuas inter se proportiones (de homoge-

* V.d. *Thoroton* antiq. *Notting*h.

neis intelligo quantitatibus) ſubtiliter indicatas; quippe iſtiuſmodi omnia à communi vita remotiora facile animadvertit; licet ad praxin relata uſus non adeo contemnendi; ſed quod methodo ipſis propria intellectus ad rerum cognitionem optimè duceretur, atque difficilia inveniendi, vera aſſerendi, falſa redarguendi certiſſima ratione imbueretur. Quare illi viæ ad ſcientias in poſterum promovendas inſiſtere decrevit; pertæſus Philoſophiæ vulgaris, quæ infidis principiis male compaginatas notiones ita ſuperſtruxerat, ut tota ædificii moles ruinam factura palàm videretur; cùm interim artes illæ Mathematicæ certis & in experientiâ communi fundatis principiis innixæ multa in lucem inventa protuliſſent, humano generi utilia, ſibi ipſis glorioſa. Dolendum tamen nobile hoc ingenium, eodem quo & magnum *Scaligerum* infortunio laboràſſe, quod Mathematicis ſtudiis, quæ niſi in teneris animis altas radices vix agunt, ſeriùs paulo animum adjecit, aliter proculdubio ob præclara inventa *Muſis* & *Apollini* Hecatombas immolaſſe potuiſſet; aut certè, quod ſumme optandum foret, adverſariis minorem ipſum vellicandi anſam præbuiſſet.

Anno 1631 in *Devoniæ* Comitum familiam revocatus eſt à Comitiſſa Vidua, ad filium jam tredecennem in literis inſtituendum. Hujus itaque curam pro grato erga paternos manes affectu libentiſſimè ſuſcepit, & ſingulari cum judicio per amœna ſtudiorum ad rerum cognitionem perduxit; quem hodie in viridi ſenecta conſtitutum illuſtris familiæ prudentiſſimum patrem ætas noſtra meritò veneratus.

Circa hæc tempora in lucem prodiit primus *Hobbiani* ingenii partus, Nobiliſſima illa *Thucydidis* è Græco in Anglicanum ſermonem verſio, cæteris omnibus quæ gens noſtra unquam vidit antiquorum interpretationibus jure anteferenda; quam Domino ſuo *Devoniæ* Comiti dicavit, licet Patri defuncto deſtinatum. Hiſtoriam illam charta Chorographica *Græciæ* propria manu deſcripta ornavit, adjecto etiam indice Geographico, & diſſertatione de vita & ſcriptis *Thucydidis*, non tam ex *Marcellino* vitæ *Thucydideæ* ſcriptore ſumpta, quam proprio judicio conſcripta.

Tunc

Tunc etiam prodiit elegans illud Poëma *de Mirabilibus Pecci*, quo nomine venit * *Derbiensis* agri pars Occidentalior, regio montosa atq; aspera, sed nonnullis quæ rariora habentur celeberrima; ubi, ut mittam ædificia antiqua & nova, magna artis opera, *Pecci* castrum & *Chatsworthum* nobilem *Devoniensium* Comitum sedem; inter naturalia eminent thermæ corpori humano saluberrimæ; metallifodinæ plumbo & antimonio fœtæ, & subterranei specus, quorum unus (honorem præfabor) *Diaboli podex* nominatur, de quo, sive veri ignorantia, sive mentiendi libidine, multa fabulosa circumferuntur.

Anno 1634 cum Domino in *Galliam* transiit, ubi *Parisiis* degens, præcipuam naturali Philosophiæ promovendæ operam impendit. Quum autem ex iis quæ longo rerum usu, atque acri mentis studio compererat, animo alte defixa insedisset sententia, in Natura omnia *Mechanicè* fieri, & ex una materia variis motuum generibus & mensuris agitata universa rerum phænomena exurgere, tam quoad animalium sensationes, quam cæterorum corporum affectiones; ideo naturæ motus indagandæ ante omnia incubuit, communicatis assiduò cogitatis cum *Marino Marsenno*, ex *Minimorum* ordine, Viro eximie bono, docto, curioso; & in illustrandis scientiis Parario & Proxeneta indefesso; qui etsi propriis scriptis inventisque non exiguam sibi laudem comparaverit, tamen in acuendis aliorum ingeniis, & faciliori reddendo commercio Philosophico, cæteros hujus sæculi omnes superavit.

Posthæc *Hobbius* in *Italiam* profectus, *Pisis* quotidiana consuetudine usus est *Galilei Galilei* Lyncei, *Mediceorum* Syderum & Solarium macularum inventione clari; qui etsi præ aliis ad res Astronomicas impetu quodam ferebatur, in Philosophia, tamen naturali magna cum laude versatus est, & in naturam motûs (cui fidem faciunt scripta Cedro dignissima) supra Antiquos longissime penetravit. Amicitiam inter ipsos conciliavit idem studiorum cursus, & summa morum ac temperaturæ similitudo: quæ fortasse communis infortunii causa, ut

* Vid. *Cambd. Britan.*

uterque acerrimis *Ecclesiasticorum* censuris vexaretur; quo jure, quâve injuria, non est meum pronunciare.

Anno 1637 cum Patrono in patriam reversus, efflagraturi paulo post belli intestini Scintillas animadvertere sibi visus est. Nempe *Scoti* depulsis Episcopis, in Regiam Majestatem involabant, faventibus interim quibusdam quos, vocant *Ministros*, Anglis; turpissimis seditionum flabellis. Quare huic malo, quantum in se erat, occurrendum ratus; tum pro suo in Regem officio atque obsequio, tum pro decumano, quo semper in Democraticos odio laboravit, libellum scripsit Juris Regii asserendi gratia, qui postea in Librum *de Cive*, & tandem in *Liviathanem* excrevit. Ejus autem summa hæc fuit, sine Pace impossibilem esse incolumitatem, sine Imperio Pacem, sine Armis Imperium, sine opibus in unam manum collatis nihil valere Arma, neque metu armorum quicquam ad pacem profici posse in illis, quos ad pugnandum concitat malum morte magis formidandum; nempe dum consensum non sit de iis rebus, quæ ad salutem æternam necessariæ creduntur, pacem inter cives non posse esse diuturnam.

Interea, Cœlo criminibus nostris infenso, & fatali gentis nostræ infortunio, gliscebant indies infœlicia animorum dissidia. Tertio Nonas Novembris anni 1640. indictum est generale ordinum regni concilium, quod apud nos *Parlamentum* vocatur, ubi in ipsis initiis ex ingenti partium æstu, ne dicam furore quodam, Civilis belli miserias imminere præsentiens, aliosque, qui jus Regium propugnassent libertate mulctatos videns, patriam sibi intutam ratus, *Parisios* se in quietum studiorum secessum recepit.

Florebat tunc temporis urbs illa ingenti doctissimorum hominum frequentia, qui immortali Eminentissimi Cardinalis *Richelii* munificentia permoti, ad artes ac scientias, & unumquodque politioris literaturæ genus illustrandum strenue contenderunt. Cum illis solitus est quotidianos sermones conferre, atque arduis in Philosophia & Mathesi problematis ingenium exercitare, naturam variis experimentis torquere, rerum principia indagare, inventa ratiociniis stabilire. Præ cæteris autem arcta ne-

cessi-

ceſſitudine junctus eſt *Marino Marſenno O. M.* & *Petro Gaſſendo* Mathematum Profeſſore Regio, viro inſigni doctrina & ſuaviſſimis moribus exculto, & quod honoris cauſa pronunciare licet, Philoſophiæ *Epicureæ* inſtauratore.

Anno 1641. *Merſenno* procurante cum nobiliſſimo *Renato Carteſio* commercium inſtituit Epiſtolicum, in quo, de natura ac legibus motus, tam directi, quam reflexi, aliiſque ad *Dioptricen* ſpectantibus argumentis, utrinque ſubtiliter diſputatum eſt, quæ omnia tomo tertio Epiſtolarum *Carteſii* plene exhibentur. Circa idem tempus *Carteſius* (præmiſſo jam antea anno 1637. novæ Philoſophiæ ſpecimine) publicavit ſuas de Primâ Philoſophia meditationes, in quibus Dei eſſentiam atque exiſtentiam, animæ humanæ naturam, eamque ab omni corporeo prorſus diſtinctam, ipſius Materiæ rationem & modos maxime proprios; omnis denique ſcientiæ fundamenta, ex innatis quibuſdam Ideis demonſtrare contendit. Illos tanti Viri conatus dignâ cum laude exceperunt omnes; at nihilominus tantam rerum molem tam imbecillibus fulcris inniti non paſſi ſunt ſagaciores Philoſophi; ſcriptiſque contrariis rationum ejus incertitudinem oſtenderunt, inter quos præcipuè nominandi veniunt, *Petrus Gaſſendus*, *Antonius Arnaldus* celebris è *Sorbona* Theologus, & *Thomas Hobbius*.

Anno 1644 *Marinus Marſennus* cogitata ſua Phyſico-Mathematica in lucem emiſit, ubi inter alia doctorum virorum collectanea, nonnullis ingenii *Hobbiani* monumentis opus ſuum inſignire placuit.

Anno 1645. Exarſit celebris illa controverſia inter *Chriſtianum Severini Longomontanum* Cimbrum, ſuperiorum Mathematum in Regiâ *Danorum* Academiâ *Haunienſi* Profeſſorem publicum, & *Ioannem Pellium* Anglum, tunc temporis Matheſeos in illuſtri *Amſtelodamenſium* Gymnaſio Profeſſorem itidem publicum. *Longomontanus* nempe *Uraniburgi* ſub *Tychone* aſtronomicis ſtudiis initiatus *Aſtronomiâ Danica* anno 1622. * edita nonnullam ſibi nominis celebritatem comparaverat, quam in Geometricis etiam affectans, ad infœlicem illum Quadraturæ Circularis ſcopulum, cui

* 4 *Amſt.* 1622. *& fol. ib.* 1640.

cui tot præclara ingenia allisa sunt, impegit. Doctissimus autem *Pellius Longomontani* paralogismos aperte deprehendens, cum in uno theoremate probando totius controversiæ cardinem verti facile cerneret; hoc ipsum tum proprio Marte demonstravit, tum adhibitis celebriorum totius Europæ Mathematicorum calculis sententiam suam munire conatus est. Illi autem ne aut gratiæ causa suffragari, aut de rebus parum perspectis pronunciare viderentur, suas singuli demonstrationes illi miserunt; * eorum nomina mihi historiæ literariæ causâ repetenti condonabitur spero. Erant autem, *Ægidius Personerius de Roberval*, Parisiis in Collegio Regio Franciæ, Mathematum Professor; *Thomas Hobbes* Philosophus Anglus; *Carolus Cavendishius* Anglus, eques auratus, illustrissimi Novi Castri Marchionis frater unicus; D. *Pallieur* nobilis *Parisinus*; *Petrus Carcavius* in supremo Galliæ Consistorio senator; *Marinus Mersennus* Minimus; *Io. Adolph. Tassius*, Mathematicus *Hamburgensis*; *Io.Lud.Wolzogen* Liber Baro *Austriacus* SRM. *Poloniæ* & *Sueciæ* Aulicus cubicularis; *Renatus des Cartes*, *Bonaventura Cavalierius*, *Bononiæ* Mathematices Professor publicus; quibus postea accesserunt *Claudius Mydorgius*, patricius *Parisinus* & *Picardiæ* quæstor, & *Iacobus Golius* Mathematum & linguæ Arabicæ in academiâ *Lugduno-Batavâ* professor peritissimus. De *Hobbiano* autem ratiocinio, ne pro affectu aliquid immodica laude efferre videar, hoc solum adjicere libet, illud aut eleganti brevitate, aut evidenti perspicuitate cæterorum nulli concedere.

Grassante interim per Angliam civili bello, *Hobbius* pro summo in patriam amore; quod bonum civem & fidelem subditum maxime decuit; populares suos sanioribus quam quæ hactenus obtinuerant principiis imbuere, exacerbatos hominum animos ad pacis & concordiæ rationes revocare, & in summa potestatis obsequium addictiores præstare, annisus est. Quare reliquis posthabitis studiis, quantum ipsi suppetiit temporis Politicæ scientiæ impendens, Librum *de Cive* (cujus pauca duntaxat Exemplaria Parisiis 1642 evulgaverat) revisit, & notis utilibus adauxit; in quo subditorum contra summum imperatorem conjurationes rebellio-

* *Vid. Gontrov. de verâ circuli mensura* 4° Amst. 1647.

lionesque, & immanes illas de principe regnis vitaque exuendo opiniones penitus damnavit: potestati Civili jura ab *Ecclesiasticis* caliginosorum temporum beneficio præcepta restituit, & diram sectariorum hydram, effrœnem nempe conscientiæ libertatem, heroico ausu perdomuit.

Eodem anno fortunâ belli regiis partibus infensâ magnus honoratorum Exulum numerus Parisios confluxerat, interque illos *Princeps Walliæ*, nunc *Rex* optimus, *Carolus secundus*. *Hobbius* itaque magnâ famæ celebritate tum aqud suos tum exteros florentissimus, à Magnatibus quibusdam Principi commendatus est, ut Mathematicam ipsi prælegeret. Quo munere magno cum judicio perfunctus, eam Matheseos cognitionem impressit, quam hodie in tanto principe admirantur omnes, adeoque placuit, ut apud ipsum regnis hæreditariis restitutum maximâ semper floruerit gratiâ; annuo etiam honorario ornatus. Illo tempore *Samuel Sorbierius* M. D. doctissimi *Samuelis Petiti* nepos in *Hollandiam* profecturus, exemplar Libri *de Cive* ultima authoris manu limatum impetraverat, quem ideo *Gassendus* & *Mersennus* missis duobus Epistoliis, laudabant, & boni publici causa ut typis optimis committeret, incitabant; quæ hic loci interserere non abs re alienum judico.

C GAS-

GASSENDI EPISTOLA

Per-erudito ac per-amico Viro

SAMUELI SORBIERIO

Petrus Gaſſendus S.

QUod Epiſtolium ad me *Caleto* vela mox facturus, dediſti, accepi. Nihil opus fuit excuſare, quod Vale coram non dixeris; nam præclarus noſter *Martellus* ſat declaravit, quam improviſa diſcedendi occaſio fuerit, & quam requiſieris me tamen, utcunque non adfuerim domi. Quod addis tamen potuiſſe te ante diſceſſum extorquere ab Eximio illo *Hobbio*, id exemplum Libri *de Cive*, cui ipſe manu propriâ marginales notas appoſuit, ut cum iſtûc, ubi te voveo incolumem, perveneris, edi iterato procures, id ſummopere delectavit. Videlicet, tam pauca fuere excuſa libri exemplaria, ut illa ſui ſitim potius fecerint, quam expleverint; ſiquidem innumeros video, qui librum ardenter, ſed fruſtra requirant. Et Liber certe eſt non vulgaris, dignuſque, qui omnium, qui altiora ſapiunt, manibus teratur; neque (ſi illa ſepoſuero, quæ Religionem, in qua ſumus [illegible] adtinent) ſcriptorem agnoſco, qui argumentum ſcrutetur, quàm ille, profundius. Utinam vero, cætera etiam, quæ ille verſavit, perinde extorſiſſes! quippe ex ipſis in lucem prolatis ſummè beâſſes nationem totam Philoſophantium ſolide; cum ego quidem neminem nôrim, qui ſit inter Philoſophandum magis à præjudicio liber, quique penitius, quicquid rerum diſſeruit, introſpiciat. Enimvero tu virum ſatis nôſti; fruſtraque foret ſi quid præterea in commendationem ejus adderetur.

tur. Vale, & amicos optimos saluta, imprimisque *Curcellium*, *Heereboordium*, *Bornium*, & alios. *Parisiis* 4 Calend. Maii. 1646.

EPISTOLA
MERSENNI.

Eruditissimo Viro

Sam. Sorbierio *Doctori Medico* S. D.

Marinus Mersennus M.

EN audio, doctissime *Sorberi*, tecum illud egregium opus *de Cive* Incomparabilis viri D. *Hobbii* te *Hagam Comitis*, hoc est ingentem thesaurum literarium tulisse, novis auctum cogitationibus, quæ singulis difficultatibus satisfacientes, planum iter exhibeant. Vide igitur ut quis egregius Typographus librum illum aureum gemmis auctum & ornatum, in lucem edat, neque diutius patiaris eum a nobis desiderari. Sed & Authorem pro viribus urgeas, ne totum corpus Philosophicum, quod mente premit, & calamo explicat, deinceps arcâ (nobis fatali) concludat, ne tandem nos ad authoritatem Regiam provocare cogat, quâ ipsius arcam invidam effringamus. Quantâ autem voluptate a nobis afficieris, quando videris nobilem illam Philosophiam, non minus quam *Euclidis* elementa demonstrari? Quam libenter illi tuæ ἐποχῆ & Scopticis næniis renunciaturus es, cum Dogmaticam firmissimis innixam fulcris fateri cogeris. Vale. Ubi vero D. *Rivetum*, ubi *Hugenium* Mirabilem virum videris, millies eos meo nomine salutes velim, meque tui credas memorem & obsequentem. Aureliæ xxv April. CIƆ IƆC XLVI.

Prodiit autem Liber *de Cive* typis *Elsevirianis* anno 1647, an-

noque insequente dicti *Sorbierii* opera Gallicè versus, ex eadem officina prodiit * anno 1649. *Cornificio Ulefeldio* Magno Daniæ militiæ Magistro dicatus, addito etiam præloquio, in quo & laus Authoris & libri dignitas exponuntur.

Interea indefessum *Philosophi nostri* studiorum cursum infœlix casus interrupit; ex improviso febre correptus est acutissima, quæ in tantum invaluit, ut remediis frustra abhibitis naturâ morbi violentiæ succumbente, extremum penè spiritum acturus videretur. Tunc autem cum non amplius cuiquam relictus est fucum faciendi locus, eo momento se Religioni patriis legibus stabilitæ addictissimum ostendit, & precibus juxta *Ecclesiæ Anglicanæ* ritus præmissis, supremum Viaticum recepit. Nihilominus præter omnium spem fausto Numine convaluit.

Ineunte anno 1650. *Gulielmus Davenantius* eques Auratus, Poëta Laureatus, Poëmatis Heroïci *Gondibertiadis* nomine insigniti anno proximo *Londini* prodituri, præfationem *Parisiis* edidit; in qua de Poëses, Heroicæ præsertim, naturâ ingeniosissime disseruit, & totum opus *Hobbiani* judicii censuræ submisit. *Hobbius* autem Amici postulatis responso satisfecit, & quid de Nobili illo Poëmate sentiret, exposuit, nec non ulterius de Poëmatis ratione in genere, & specialius de Heroico, ratiocinatus est, supra vulgares literatorum nationes.

Eodem anno publicatum est opus ejus sermone patrio *De Natura Humanâ*, præfante (uti famâ accepi) summi ingenii ac judicii Viro *Setho Wardo*, tunc Astronomiæ Professore Saviliano, nunc Episcopo *Sarisburiensi*, & elegantissimis Jambicis adornante *Radulpho Bathurst*, tunc Magistro artium Collegii Trinitatis *Oxon.* nunc Decano *Bathoniensi*. Sicut etiam anno vertente, liber de *Corpore politico Londini* impressus est.

Anno 1651. prodiit scriptum nomine *Leviathan* (per stupendum illud animal designatur corpus Politicum) liber per *Europam* celeberrimus; scriptis interim contrariis vexatissimus; quem nonnulli quasi insolitum Politices miraculum venerantur; alii interim quasi monstrum horrendum, informe, omni rationis lumine desti-

* *Vid. lettres & discours. de* Sorbiere, *à p.* 212. *ad* 232.

destitutum, fugiunt & detestantur. Fruatur quisque suo per me sensu licet; mihi, nec alienam Philosophandi libertatem circumscribere, neque propriam prodere, animus est.

Missis autem in *Galliam* nonnullis *Leviathanis* exemplaribus, Theologi Anglicani qui circa Regem erant, ob quædam eo in opere Paradoxa, *Hobbium* tanquam partibus Regiis minus addictum, tum ut novarum impiarumque in religione opinionum Authorem criminabantur. Valuerunt apud *Regem* Pientissimum calumniæ Religionis specie larvatæ, & prævalentibus adversariis ne ad Regem aut domum Regiam accederet mandato cautum est.

Hoc tanto præsidio orbatus *Hobbius*, Romanæ Ecclesiæ, Spiritualis Monarchiæ satellitum metu correptus est, quorum odium implacabile sese merito incurrisse senserat, ob detectas in *Leviathane* Ecclesiasticorum technas, regni tenebrarum dolos, & *Pontificis Romani* potestatem malis artibus occupatam, qua in civilis Potestatis jura involando, qua simplici ac imperitæ plebeculæ sanctis præstigiis illudendo; quare *Parisiis* se minus tutum judicans, media Hyemis tempestate aufugiens, in patriam se contulit; cujus itineris molestiis fatigatus, jam senex plus quam sexagenarius, diuturnam stomachi ægritudinem contraxit; adhibitis nihilominus debitis medicinæ auxiliis, pristinam tandem valetudinem recuperavit.

Annum 1652. *Londini* insumsit, urbe celebri & copiosa, liberalissimis studiis eruditissimisque hominibus affluente, quorum assidua consuetudine & quotidianis colloquiis fruebatur. Inter quos eminebant *Gulielmus Harveus* M. D. *Caroli* primi Medicus primarius, *circularis sanguinis motûs* Inventor, qui & postea moriens, anno 1657, (ætat. 80) in am[illegible]tiæ testimonium, aliquot librarum Anglicarum summam ipsi testamento legavit. *Ioannes Seldenus* J C Polyhistor, Antiquitatis, historiæ & linguarum Orientalium cognitione celeberrimus: *Io. Vaughan* J.C. postea in Banco Communium Placitorum supremus Angliæ Justitiarius; *Abrahamus Cowleius*, vir omnibus numeris Poëticis, quod veterum nulli contigit, perfectissimus, qui etiam *Hobbium* immortali *carmine Pindarico*

darico celebravit: Nec omittere fas est *Carolum Scarburgium* M. D. Mathematices cognitione, & Medicinæ praxi clarissimum.

Anno 1653 in *Devoniensium* comitum familiam, securum studiorum asylum revocatus, animum penitus applicuit absolvendæ Philosophiæ de corpore, in quâ Physices elementa exponuntur. Illam Philosophiæ partem primam animo designaverat; sed ob civile bellum intervenientes, de *Imperii* & *debitâ Civium obedientia* quæstiones, Politices, partis alioquin ultimæ, cæteris dilatis, prius maturandæ absolvendæque, in causa fuerunt.

Tandem autem ad umbilicum perductus liber *de Corpore* prodiit Latine 1655. proximo anno vernacule, una cum *sex Lectionibus* ad Professores Mathematicæ *Savilianos*.

Illo tempore Clarissimus *Wallisius* in Academiâ Oxoniensi Geometriæ professor *Savilianus*, edito *Elencho Geometriæ Hobbianæ*, Diuturni illius belli Mathematici classicum cecinit, quod acerrimo Marte, adhibitis quadrâ & circino, intervolantibus nonnunquam acutissimis conviciorum telis, utrinque gestum, vicennium & amplius perduravit, nec nisi tandem *Hobbianâ* morte conquievit.

Circa idem tempus *Hobbius* cum *Io. Bramhallo*, tunc Episcopo *Derriensi*, postea Archiepiscopo *Armacano*, & totius *Hiberniæ* Primate, certamen exercuit literarium, *de Libertate & Necessitate* actionum humanarum; Libelli utrinque conscripti sunt varii, de quibus alibi plenius.

Anno 1658. in lucem emissus est liber *de homine*, qui est Philosophiæ ejus pars secunda, quæ circa facultates affectusque humanos, imaginationem, memoriam, intellectum, ratiocinationem, appetitum, voluntatem, bonum, malum, honestum, turpe, aliaque ejus generis occupa[illegible]r.

Anno illo mirabili 1660. Summo Numine Britannicæ Gentis infortunia miserante, depulsis Rebellionum furiis, & profligatâ sævissima illa Tyrannide, quæ sub *Religionis & Boni Publici* larva, in vitas fortunasque omnium inpune grassabatur; post complurium annorum exilium, Regnis suis restitutus est Serenissimus Princeps, CAROLUS SECUNDUS; Quod sicut Bonis omnibus

bus summam attulit lætitiæ materiam, ita *Hobbium*, qui Regias partes pro virili semper sustinuerat, incredibili gaudio affecit. Ingenti itaq; desiderio optimi Principis aspectu fruendi excitatus, relicto rure, ubi tunc temporis degit, *Londinum* advolavit, ubi quam votis tantopere expetiit fœlicitatem, Casus inopinatus ipsi ultro detulit. *Rex* enim ædes *Sarisburienses*, in quibus tunc cum *Patrono* moratus est *Hobbius*, curru prætervectus, illum forte conspicatus ad se accersi jussit; manum osculandam præbuit, de valetudine ac rebus suis sciscitari dignatus est; ipso interim favorem Regium, quo par est, cultu & obsequio excipiente. Non multo post, *Samuele Coopero* Pictore Excellentissimo *Regem* Admirandi Penicilli ductu ad vivum exprimente, ejus operâ ad secretiorem cum *Rege* congressum admissus est; Qui colloquio ipsius non minus prudenti, quam faceto plurimum oblectatus, de pristinâ apud se gratia securum reddidit, & facillimos semper in posterum aditus pro summa benignitate concessit.

Sub illud tempus, CAROLI secundi auspiciis, fundata est *Societas Regia Londinensis* promovendæ Philosophiæ Naturalis causa; de cujus Instituto honorifice sensit *Hobbius*, ita ut veram Philosophiam relictis *Academiis Londinum* transmigrasse affirmaret; illud tamen improbare visus est, quod de generali motûs doctrina excolenda minus soliciti, *Proletariis Experimentorum Minutiis* se addicerent nimis; sæpenumero dicere solitus, Si ex multifaria Experimentorum farragine congesta Philosophi titulus exurgeret; nihil obstare, quo minus Mulierculæ, Olitores, Pharmacopœi & Ciniflones Chymici in Philosophorum album referrentur.

Tunc etiam *Hobbius* Mathematicæ ulterius provehendæ studium impense intendit; Geometriam ab ipsis fundamentis restituere aggressus; in qua Naturam quantitatis, lineæ, anguli, Rationis seu Proportionis, se primum detexisse, in animum induxit; præterea Admiranda illa Problemata, ad quæ frustra hactenus Geometræ aspiraverant, (fastigium totius Geometriæ altissimum) Circulo æquale exhibere Quadratum; Cubum Cubi duplum constituere; datum Circuli arcum juxta datam rationem disper-

dispertiri; Rectam lineam Parabolicæ æqualem invenire; sese præstitisse, & maxima cum evidentia demonstrasse, refragantibus licet universis Mathematicorum calculis, sibi obfirmatè persuasit.

Ab Arithmetica autem Speciosa tanquam blanda ingeniorum seductrice prorsus abhorruit; veritus ne illius opera, ab antiqua, construendi & demonstrandi elegantia, cujus auxiliis *Euclides*, *Apollonius*, *Archimedes*, *Pappus*, aliique è Veteribus summi artifices Matheseos Pomœria tam fœliciter protulerant, doctorum, animi paulatim avocarentur.

Anno 1664 ab Amico quodam, qui πολιτικώτατον ejus ingenium expoliendis Reibuplicæ legibus summè accommodatum judicavit, ad legum Nostrarum studium impulsus est; causatus licet ætatem jam grandiorem, & materiæ tam incultæ; tantisque difficultatibus implexæ, vix suffecturam. Usque adeò tamen perspicacissimæ mentis acies rerum interiora penetravit, ut de *Legibus Anglicanis* commentarium scriberet doctissimis J.Ctis in pretio habitum, qui adhuc Manuscriptus asservatur.

Jam verò cum in infinita pene materiarum sylva sese hactenus versatum fuisse perpendisset, veritus ne, quæ olim seorsum prodierant opera, velut *Sibyllæ* folia, passim dispersa volitarent; scripta sua in unum compingendi desiderio ferebatur. Quare versis in Latinum quæ sibi commoda videbantur; præsertim famigerato *Leviathane*; quem adjecta appendice auctiorem fecit; Universa simul Prælo committere animo destinavit. Cum autem ab illis qui tunc Prælo imperabant, apud *Londinenses*, *Oxonienses* aut *Cantabrigienses*, typorum licentia impetrari non poterat, destinato nihilominus proposito obnixe intentus, opera sua *Amstelodami* imprimenda tradidit *Ioanni Blauvio*; viro optimo, & rei literariæ promovendæ studiosissimo; cujus industriâ factum, ut anno 1668 Pulcherrimis typis expressa in publicum prodierint. Quæ etiam non multo post in Bibliothecam Aulæ *Magdalenensis*, cujus olim Alumnus fuerat, in grati animi testimonium, submisit.

Interea, *Hobbius* magnâ ingenii gloria celebris, ab universis summo honore afficiebatur, atque illum non solum colebant, qui

aliquid

aliquid in Philoſophia percipere atque audire ſtudebant, verùm etiam ſi qui fortè ſimulabant. Omnes paſſim aut genere aut literatura Nobiles, qui aliquid de ingeniis poterant judicare, illum cognitione atque amicitia ſua dignum exiſtimabant. Exterorum Doctiſſimus quiſque qui *Angliam* noſtram inviſeret, ad ipſum quaſi Philoſophiæ quoddam Oraculum proficiſcebatur: Quin etiam Legati atque Principes tanquam ad ſingulare Gentis Noſtræ Ornamentum confluebant.

Anno 1669 *Coſmus Mediceus*, *Ferdinandi* ſecundi filius, *Etruriæ* Princeps, tanti Philoſophi fama permotus, illum ſæpius convenire dignatus eſt; & inſignem ſcientiam quam plurimum admiratus, Iconem ejus & libros univerſos, inter rariſſima Bibliothecæ *Mediceæ* κειμήλια reponendos, domum ſecum deportavit.

Tunc etiam in *Academiis* aliquantum obtinere cœpit Philoſophia *Hobbiana*, & Juventus Academica in publicis Scholarum velitationibus, Opiniones *Hobbianas* haud rarò defendere ſolita eſt. Inter alios *Daniel Scargil* Artium Baccalaureus, & Collegii *Corporis Chriſti* in Academia *Cantabrigienſi* Socius, vir fervidi, & præcocis ingenii, & vitæ paulò ſolutioris, Theſes quaſdam incautius forſan, & nimia cum acrimonia propugnavit. Illæ autem, prout typis Academiæ publicis expreſſæ habentur, hujuſmodi erant.

Jus Dominii fundatur in Potentiâ.

Juſtitia Moralis pendet à Civilibus Inſtitutis.

Scriptura Sacra in Legem ſancitur ſolummodo ex authoritate Magiſtratus.

Supremi Magiſtratus juſſis, etſi Legibus Divinis quæ de moribus latæ ſunt, contrariis, obtemperare oportet.

Quibus aliam, (quod ſuſpicari licet) Invidiæ augendæ gratia attexuerunt boni Cenſores quam pro Theſi Philoſophica ſumat, qui volet, ſiquis adeo cæcus eſt:

Quod Glorioſum erat, atheus *eſſe & cenſeri.*

Ista autem Positio ex consequentia dicti cujusdam trahi dicitur, quod gloriaretur, se *Hobbii* discipulum atque *Atheum* esse: vocabulis a Censoribus ita odiose dispositis, tanquam idem sonarent *Hobbianus* atque *Atheus*.

Theologi autem, qui in *Academiis* semper regnant, quiq; in Rem suam aut Commoda peccantibus haud facile ignoscunt, illum pro Senatu Academico, qui etiam ex ipsis præcipue conflatur, gravissimorum criminum postulant. Quare summa cum vehementia increpitus, Magistratus Academici authoritate Carceri inclusus est; postea Gradu privatus, Sodalitate exutus, Academia expulsus, Prius tamen summa cum ignominia & dedecore coactus est pro Concione in Templo Publico Theses suas tanquam sibi a *Plutone* submissas, ad *Stygem* damnare; Easque erga Summum Numen Impias, omniq; humanæ societati perniciosissimas, pronunciare.

Sic acta est isthæc Tragœdiola; *Hobbius* autem nominis sui existimationem injustis calumniis læsam facile sentiens; dogmatis suis tum in sequiorem sensum detortis, tum etiam turpiter & cum opprobrio damnatis, ipsoque tanquam *Atheorum* Antesignano Publice descripto, per literas ad amicos de injuria graviter conquestus est, sed incassum, cum id temporis vindicias suas publico dare ipsi liberum non esset.

Anno 1670 *Antonius a Wood*, Collegii *Mertonensis* Socius, vir Doctissimus, Historiam & Antiquitates *Oxoniensis* Academiæ, in quibus per decennium & amplius, admiranda cum industria laboraverat, tandem absolvit. Opus illud Anglice conscriptum duobus Voluminibus complexus est, quorum prius res in Academia gestas ab ipso ortu ad nostra usque tempora, recenset; in altero Collegiorum Fundatores Mæcenatesque & Illustrium virorum Elogia continentur. Placuit auten Summis in Academia Viris ut exterorum in gratiam *Latio* donaretur, Studiosis nonnullis ad hanc operam delectis, qui tamen in Cogitatis suis vertendis Authori non fecerunt satis. Multo autem minus alia in re ipsi satisfactum est: cujus historia licet prolixior paulo, veritatis tamen historicæ curiosis, fortasse non injucunda.

 Ædis

Ædis Christi *Decanus*, nunc *Episcopus Oxoniensis*, (quem honoris causa nomino) quum & operis vertendi, & typorum sumptus maximam partem, propriis impensis sustentaret, eam sibi licentiam adseruit, ut quæ suo adliberent animo, etsi ab Authoris mente aliena, passim intersereret; multa autem, quæ ipsi pro affectu suo, & Partium studio displicerent, expurgaret. Ob isthoc factum incredibili dolore affectus est Author, & contaminatam Historiæ fidem gravissime conquestus, nihil interim Remedii impetravit.

Præ aliis autem maculis, quibus a Censoria manu deturpata est celebris illa doctorum virorum historia literaria, pessime deformatum est Elogium *Hobbianum*, detractis quæ ab Authore adscriptæ sunt Laudibus, earumque in locum Vituperiis substitutis. Rem ipsam vero simpliciter exponere constitui, tum ut *Hobbio* Debitus constet Honos, tum Authori, quoad fieri poterit, Jus suum in integrum restituatur.

Ex Historia & Antiquitatibus Universitatis Oxoniensis.

Edit. Oxon. 1674. lib. 2. p. 376. & 377.

THomas *Hobbius*, vulgo *Hobbes*, *Westportæ* in *Malmesburia* Oppido Mercatorio *Wiltonienses* inter, natus quinto Aprilis anno 1588. Literis Latinis & Græcis initiatus, in hanc * aulam admissus est anno 1603. ubi operam impendens studiis Philosophicis, admissus fuit ad lectionem cujuslibet libri Logices 5 Feb. 1607. Post quem gradum quadragesimalibus determinationibus completum, in clientelam simul & familiam D: *Gulielmi Cavendish* Baronis de *Hardwick*, Comitis postea *Devoniensis*, ex commendatione aulæ Principalis vocatus est. Apud hunc virum nobilem, cum ingenio *acri (a)* & industrio, nec tamen injucundo, non levem gratiam iniisset, ab eodem habitus est dignus, ut filio natu maximo in exteras regiones proficiscenti latus tegeret. In *Galliam* ergo, & inde in *Italiam* transiens, non mediocrem istarum regionum sive linguarum, sive homines moresque respicas cognitionem reportavit. Non immemor interim Græcæ & Latinæ Linguæ, quas juvenis hauserat, peritiam, horis successivis renovandi, & augendi; Logices & Philosophiæ Peripateticæ haud usque adeo curiosus, quas negligi passim, & præ-

* *Aul. Magd.* (a) *Quod pro* Sobrio *supposuit Decanus.*

præteriri tanquam Scholarum frivola *à Viris Cordatis* (b) præ se ferebat. In patriam reversus, Poëtas & Historicos Latinos diligenter relegit, adhibitis etiam Grammaticorum celebrium commentariis, non ut floride, sed ut Latine posset scribere, & vim verborum cogitatis congruentem invenire. Inter Historicos Græcos *Thucydidem* præ cæteris dilexit, & vacuis horis, in Sermonem Anglicum paulatim conversum, cum multa laude anno 1628 in publicum edidit; eo fine ut ineptiæ Democraticorum *Atheniensium* nostris hominibus patefierent. Eodem anno cum Comes *Devoniensis* diem suum obiisset, cui per viginti annos Cliens familiaris adhæserat, in *Galliam* iterum abiit, filii D. *Gervasii Clifton* Equitis, curam peragens. In qua peregrinatione, *Euclidem* primum inspexit, methodo ejus, non tam ob Theoremata, quam ob artem ratiocinandi, delectatus. An. 1631. à Comitissa *Devoniæ* revocatus est, ut filio ejus, qui tredecennis erat, Præceptoris munere fungeretur: Quod cum post triennium perfecisset; cum eodem in *Galliam* & *Italiam*, & viæ & vitæ dux peregrinatus est. Dum moraretur *Parisiis*, Principia Scientiæ Naturalis investigare cœpit. Cum vero hæc in natura & varietate motuum contineantur, quæsivit imprimis, qualis motus is esse posset, qui efficit sensionem, intellectum, phantasmata, aliasque proprietates Animalium; cogitatis suis, cum *Marino Mersenno*, Ordinis Minimorum, in omni genere Philosophiæ versatissimo, *Viroque Optimo* (c) quotidie communicatis. An. Dom. 1638. cum Pupillo suo (nunc Patrono) in *Angliam* reversus, in ejus familia convixit, instituto interim cum *Mersenno* prædicto, de rebus naturalibus, Epistolari commercio. Interea *Scoti*, depulsis Episcopis, sumserunt Arma contra Regem, faventibus etiam *Ministris* illis, qui vocari solent *Presbyteriani*. Itaque convocatum est in *Anglia* Parlamentum illud notissimum, quod inchoabatur 3 Nov. 1640. Ex iis quæ in Parlamento tribus quatuorve diebus primis consulta viderat, Bellum civile ingruere, & tantum non adesse sentiens, retulit se rursus in *Galliam*, scientiarum studio *Parisiis* tutius vacaturus, cum *Mersenno*, *Gassendo*, aliisque viris egregiis, propter eruditionem, & vim in ratiocinando celeberrimis. Cum jam *Parisiis* ageret, libellum scripsit *rebus permiscendis natum* (d) *De Cive*, quem postea revisit & auxit; quo quasi tempore, prævalentibus *Parlamentariis* multi eorum qui *Partes Regias* sequuti erant, & in illis Princeps *Walliæ* (qui nunc regnat) *Parisios* confluxerunt. Statuerat circa idem tempus, hortatu amici cujusdam Nobilis *Occitani* migrare in *Occitaniam*, & præmiserat jam quæ sibi necessaria erant; sed commendatus Principi ut Elementa Mathematica illi prælegeret, substitit *Parisiis*. Quod ab hoc munere temporis habuit vacuum, consumpsit in scribendo librum *Monstrosissimum, qui nunc non solum in Anglia, sed in vicinis gentibus publico damno notissimus est* (e), nomine Leviathan, quem etiam in *Anglia* edendum cura-

(b) *Hæc ab Eodem deleta.* (c) *Hoc ab* Eodem *etiam deletum.* (d) *Hæc ab* Eodem *interposita.* (e) *Hæc ab* Eodem *interposita.*

curavit, ipse manens adhuc *Parisiis*, annum agens 63. Aliquanto post, in Patriam, inibique in ædes discipuli quondam sui, nunc Comitis honoratissimi *Devoniensis* invitatus, ibi absolvit Libros duos, *De Corpore*, & *De Homine*, quos publicavit. *Publicati & alii, in re præsertim Mathematica, cui Musis reclamantibus Paralogismorum perpetuus artifex operam infelicissimam addixit* (f).

Vir sane de quo (inter tot prospera & adversa fama, quæ de eo sparguntur, hominum Sermone) hoc verissime pronuntiare fas est; animum ipsi obtigisse, uti omnis scientiæ capacissimum & infertum, ita divitiarum, sæculi & invidiæ negligentissimum; erga cognatos & alios pium & beneficum. Inter eos, quibuscum vixit, hilarem & apertum, & Sermone libero. Apud Exteros in summa semper veneratione habitum, &c. (g)

Hæc pro Imperio agente *Decano*, *Antonius a Wood* Rem ægre ferens veniam solummodo obtinere potuit, *Hobbium* de eo quod factum erat, certiorem faciendi, ne in libro sub nomine suo prodeunte, *Hobbius* se notatum sentiens in ipsum postea durius animadverteret.

Hobbius vero tanquam indigna affectus injuriâ, (quod magnis semper animis à natura insitum fuit, ut optimus quisque maxime gloriæ studio duceretur) sese debito laudis præconio, unica virtutis mercede, spoliatum, & per summam Injustitiam, Nomini suo insignem ad posteros inustam contumeliam, non dissimulavit. Ad Regiam etiam Majestatem suam detulit querimoniam, quæ ipsi liberam contra Adversariorum Calumnias sui defensionem, pro solita Clementia indulsit. Quare Epistolam Apologeticam ad *Antonium a Wood* datam, circa Comitia *Oxoniensia* Anni 1674. publicavit, quæ in hunc modum se habuit.

(f) *Hæc ab* Eodem *inserta*. (g) *Hæc & alia permulta ex Authoris MS. expunxit* Decanus.

EPISTOLA
THOMÆ HOBBES *Malmesburiensis*, AD
ANTONIUM a WOOD,
Authorem Historiæ & Antiquitatum Universitatis Oxoniensis.

Inserenda ad pag. 376. lib. 2. ejusdem Historiæ.

ERuditissime Domine, mihique Amicissime, indicavit Mihi Amicus Noster communis *I. A.* ea quæ in Libro Tuo de *Antiquitatibus Academiæ Oxoniensis* addidit & delevit *Doctor Iohannes Fell Decanus Ædis-Christi* in ea parte, quæ est de *Vita mea*. Nimirum, ubi Mihi Tu Ingenium attribuis *Sobrium*, Ille, deleto *Sobrio*, substituit *Acri*. Quod quidem Ille Animo Malevolo pro Convicio posuit. Convicium tamen non est, & facile ferri potest.

Rursus, ubi Tu *Marinum Mersennum* appellas *Virum Optimum*; Ille, nescio qua Invidia, verba illa delevit. Sed Contumelia ista non ad Me pertinet.

Tertio, ubi Tu scripseras, *Libellum scripsit de Cive*, interposuit Ille inter *Libellum & de Cive*, *rebus permiscendis natum*; ut esset, *libellum scripsit*, *rebus permiscendis natum*, *de Cive*; quod ita manifeste falsum est, ut eorum qui temporis illius notitiam quantulamcunque habuerint, nemo Illum aut ignorantiæ aut malitiæ non sit condemnaturus. Liber enim ille editus est, Anno Domini 1642, quo tempore Bellum Civile per Angliam gereretur, ita ut Res tunc permistæ permisceri ab illo Libro non potuerint.

Quarto, ubi Tu de Libro meo *Leviathan* scripsisti, primo, quod esset *Vicinis gentibus notissimus*, interposuit Ille, *Publico damno*, ut esset *Vicinis gentibus publico damno notissimus*. Deinde, ubi Tu scri-

ſcripſeras, *Scripſit Librum*, interpoſuit Ille, *Monſtroſiſſimum*. Magna quidem fuiſſet hæc injuria, ſi Ille aut Doctrinarum Judex idoneus, aut inſigni aliqua eruditione domi vel foris notus eſſet.

Quinto, quæ Tu de moribus meis, de fama apud exteros, de beneficiis in Me Regiis, &c. tum vere, tum honorifice ſcripſeras, delevit omnia. Et hæc quidem magna Tibi facta eſt injuria; quæ tamen alioqui nocitura Mihi non eſt: (fama enim mea, qualiſcunque eſt, jamdudum pennata evolavit irrevocabilis) ſed Sibi, Academiæ, etiam Generi Humano. Sibi, propter turpitudinem. Eſt enim etiam in Inimicitiis exercendis aliud alio inhoneſtius. Itaq; Inimicitiæ quidem injurias aliquando extenuant. Nam injuriæ apertæ Authorem ſuum oſtendunt, ſed furtivæ quemlibet potius alium, etiam amicum, diſcrimini objiciunt. Academiæ, propter eam quam Inimicus habet in Academia Authoritatem. Generi denique humano, eo quod cum cognitum ſit, tantum eſſe hominibus in alienas Hiſtorias Poteſtatis, nulla non Hiſtoria ſuſpecta erit. Poſtremo, quod præter ſententiam Tuam de *Operibus meis Geometricis* addidit aut delevit (cum qui hominem nôrint, non à Sua ipſius cognitione, ſed fide aliena locutum eſſe ſciunt; & qui non nôrint, nomen Ejus inter Mathematicos alioſve Eruditos nunquam audiverunt) movebit neminem. Nulla ergo cauſa eſt ut publice cum Eo litigem. Neque ſi eſſet, facerem. Scio apud omnes gentes, ex ipſa Civitatum natura, Civibus ſingulis datam eſſe Actionem Injuriarum (Anglice An Action of the Caſe). Dic ergo quis Actor, quis Reus, quis Judex, quæ erit injuriæ compenſatio? Si Actor Ego ſum, Reus Tu ſolus eris, qui Libri hujus Author es. Potes quidem Actor eſſe Tu, Reus ergo erit *Decanus Ædis-Chriſti*, cujus arbitrio (propter ſumptus) Editionem, nimia bonitate Tua permiſiſti. Fac autem Actorem eſſe Me, & Illum Reum, etiam Injuriæ damnatum; quis erit Damni æſtimator? Nonne Duodecim Viri, Jurati quidem & Legales (adde etiam) Boni? Attamen inter Damna (niſi quæ pecunia æſtimari ſolent) verba non numerant. Nam Scholarium jurgia inter res ſerias raro habent. Itaque ſcripto publico ulterius non contendam. Teſtimonia quidem Amicorum amo. Convicia Inimicorum

micorum parvipendo. Ex *Antiquitatibus Oxoniensibus* nomen Meum (si libet) omnino expungant, laudabor tamen à maxima parte Academicorum qui nunc sunt, magisque (opinor) ab iis qui erunt. Præterea Homini Seni Offensarum venia utilior est, quam ultio. Tibi vero si tanti est, existimationem Tuam & Veritatem Historiæ vindicare, non tantum licet, sed etiam laudabile est. Et siquidem ita Tibi expedire visum fuerit, poteris Epistolam hanc Meam quibuscum volueris communicare. Si quod aliud consilium in hanc rem invenero, antequam hæ literæ Tabulario Tibi perferendæ committantur, inclusum habebis ipsis literis. Vale.

Londini Apr. 20.
1674.

Tuus

THO. HOBBES.

Decanus autem *Hobbii* factum Stomachatus, anteactorum interim immemor, *Antonium à Wood* acribus compellat verbis, tanquam Mala Fide secum agentem, qui Ipso inscio clanculam rerum notitiam *Hobbio* suggesserat; quin & acerbiori sermone in *Hobbium* invectus est; Non decere scilicet Senem jam Capularem, atque alterum in *Charontis* cymba pedem habentem, de doctrinæ fama & controversiis literariis solicitum esse; Animæ potius Saluti consuleret, & de iis quæ ad faciliorem in Beatorum Sedes ingressum conferrent, cogitaret. Quum porro ad Colophonem Oxoniensis historiæ vacaret folium, ut publica etiam reprehensione *Hobbium* corriperet, sequentem adjecit Epistolam.

EDITOR
LECTORI.

PRodiit nuper Charta Famosa, quæ *Epistola Thomæ Hobbes Malmesburiensis, ad Authorem Historiæ & Antiquitatem Universitatis Oxoniensis* esse dicitur *& inserenda ad pag. 376. in lib. 2*

Ne

Ne autem incauto Lectori fucus exinde fiat, paucis monendum eum duximus conviciorum sarcinam hanc ad librum prædictum minime pertinere; porro nullam idoneam subesse causam, cur *Irritabile illud & Vanissimum Malmesburiense Animal* adversus Historiæ prædictæ Editorem inveheretur. Res tota sic se habet. Magnificum *Hobbesio* Elogium adornavit, aut, quod vero propius, ab *Hobbesio* ipsi sibi adornatum, huc transmisit quidam Dominus J. A. eum in finem ut operi huic inseri possit: at vero cum ibidem multa occurrerent ab instituto satis aliena, & veritati minime consona, pro jure suo illa recognovit Editor; ita tamen ut *Viro pessime de Deo, hominibus, literisque merito*, locum inter literatos relinqueret.

Stomachatur nihilominus *Hobbesius*; *acre* solummodo *ingenium*, non vero *sobrium* ipsi ab Editore attributum. In facti excusationem non opponit Editor illorum qui aut cum ipso, scriptisve ejus familiariter versantur, sententiam; sed *Hobbesii* ipsius appellat fidem, qui in libello *de principiis & ratiocinatione Geometrarum*, hæc habet. *In magno quidem periculo versari video existimationem meam, qui à Geometris fere omnibus dissentio. Eorum enim, qui de iisdem rebus mecum aliquid ediderunt, aut solus insanio ego, aut solus non insanio; tertium non est, nisi quod dicet forte aliquis, insanimus omnes.* Si insanire eum contingat, non ab Editore injuria facta est; si alii omnes eruditi mente sua moti insanire illum censeant, non est quod furiosorum sententia illum moveat, nec queratur reperiri hominem unum, qui demens pariter cum fuerit, communi omnium suffragio calculum adjecerit.

Secundo in loco male habet *Hobbesium*, quod cum *Historiæ Scriptor* Mersennum *virum optimum* appellaverit, Editor malignus *verba illa delevit*. Agnoscimus *Hobbesium*, aut saltem J. A. sic eum vocasse; sed quandoquidem nec Historiæ Scriptor, nec Editor novêre, albus an ater homo fuerit Mersennus, certe absque illius injuria, verba illa in impressis defuere.

Tertio, probat librum de Cive *rebus permiscendis* minime *natum*, quia An. 1641. prodiit: quasi *Miltoni*, *Aschami*, *Goodwini*,

 sedi-

ſeditioſa ſcripta, rebus permiſcendis apta nata non ſint, quia poſt annum prædictum edita.

Quarto, par ter oſtendit *Librum ſuum Leviathan*, *publico damno non fuiſſe notum*, nec *monſtroſiſſimum* eſſe, quia Editor *nec doctrinarum judex idoneus, aut inſigni aliqua eruditione domi aut foris notus*. Belle quidem hæc cohærent. Hiſtoriæ Editor *Hobbeſio* indoctus videtur; proinde Leviathan nec *publico damno* eſt notus, nec eſt *monſtroſiſſimus*.

Quinto, queritur *Hobbeſius*, *ea quæ Author de moribus ejus*, *de fama apud exteros*, &c. ſcripſerat, *deleviſſe omnia Editorem*. Aio hæc omnia Dm J. A. (aut forte *Hobbeſium* ipſum, pro eximia, quâ pollet, modeſtia) ſcripſiſſe, quæ Authori prorſus incomperta, pleraque vero omnino falſa fuiſſe noverat Editor; qui etiam illa quæ ad partes *Cromwellianas* fovendas egerit *Hobbeſius*, ut & alia ejus flagitia ſilentio preſſit. Iterum ergo ſubducat rationes ſuas vir bonus, & conſideret, an non pro conviciis gratiæ Editori debeantur.

Ultimo in loco bilem *Hobbeſio* movet, quod Editor *præter ſententiam Authoris*, *de Operibus Geometricis addidit aut delevit*; *cum qui hominem norint*, *non à ſua ipſius cognitione*, *ſed fide aliena locutum eſſe ſciunt*; *& qui non norint*, *nomen ejus inter Mathematicos alioſve eruditos nunquam audiverunt*. Sed quid lucrabitur *Hobbeſius*, ſi ejus παροράματα adeo ſint immania, ut vel à Tyronibus deprehendi poſſint: agnoſcentem ſuperius audivimus, egregias ſuas demonſtrationes tam conſpicuæ eſſe evidentiæ, *ut omnibus qui de iiſdem rebus ſecum aliquid ediderunt*, hoc eſt Geometris univerſis, *inſanire* videatur. Sed ab homine qui Reverendiſſimum *Sariſburienſem* Epiſcopum, Clariſſ. *Walliſium* Profeſſorem Savilianum, alioſque eruditiſſimos Viros pro indoctiſſimis habuerit, contumelia conjungi, in elogium cedet: ſobriis rerum æſtimatoribus admodum bonus videbitur qui *Hobbeſio* diſplicuerit; ſatis eruditus, quem ille mortalium ἀμαθέστατος literarum imperitum affirmaverit.

Hæc proinde non eum in finem dicta ſunt, ut *furioſo homini* ſatisfiat, ſed ut intelligat Lector nullam *Hobbeſio*, nec Hiſtoriæ, nec Academiæ, nec generi humano, quicquid ex adverſo inclamet

met *chartæ famosæ scriptor*, injuriam factam, quod dictata viri pestifera notaverit, & obnoxias, ut nihil gravius dicam, sibi blandientis *Hobbesii*, aut Domini J. A. laudes Universitatis *Oxoniensis* Annalibus inseri, nisi prius castigatas, non permiserit Editor.--- Hactenus Ille.

Hobbius autem tum Conscientia propria, tum Doctorum Testimoniis satis fretus, cum *Decano* contentionis funem ducere recusavit, ulteriore responso dedignatus. Suspicandi tamen ansam arripuerunt nonnulli, *Hobbium* à *Decano* tam duriter habitum, eo minus in Libro *de Bello Civili Anglicano* suam de doctrina & Regimine Academico sententiam dissimulasse.

[Obiter autem ut moneam, de Censorio in Authores Jure, videantur *R. P. Iacobus Gretserus* è *Soc. Ies.* libro de jure, modo, & more prohibendi, expurgandi & abolendi libros noxios & hæreticos; *R. P. Theophili Raynaudi S. I.* Erotemata de malis ac bonis Libris, deque justa aut injusta eorundem confixione: *R. P. Antonius Possevinus S. I.* in Bibliotheca, & libro de cultura ingeniorum, nec non varii *Pontificiorum* Indices Prohibitorii & Expurgatorii, Hispanicus, Romanus, Tridentinus.]

Eodem anno 1674 etiam seni pene Nonagenario, faventibus Musis, libros aliquot ex *Homeri* Odyssea, specimen integri operis *Homerici* mox proditurі, vernaculo sermone evulgavit; ubi, siquis juveniles æstus & furores Poëticos desideret; *Mæonii* tamen *Senis* spiritum à *Malmesburiensi nostro* sermone maxime accommodato expressum, necesse est fateatur.

Mense Julio ejusdem anni *Londinum* reliquit, cum animo nunquam revertendi, quibus hactenus se oblectaverat studiis, quoad vita suppeteret, vacaturus. Quod autem inter rara fœlicitatis exempla numerandum est; summo ingenii vigore & sensibus integris ad obitum usque in Philosophia & Mathesi se assiduo exercitavit, & quod magis mirum, Poësin exercuit, qua propriis animi conceptibus exprimendis, qua aliorum transferendis.

Anno 1675. cum *Homericum* tentamen non exiguo Literatorum plausu exceptum constaret; *Homeri Iliada* & *Odysseam* con-

junctim Anglicano carmine evulgavit, Dissertatione de Heroici Poëmatis Virtutibus præmissa.

Anno 1676. Edidit Controversiam de Libertate & necessitate Humanarum actionum cum *Benjamino Laney* Episcopo Eliensi olim agitatam.

Anno 1678. Prodiit *Decameron Physiologicum*, sive de Naturali Philosophia libri decem, una cum Lineæ Rectæ Ratione ad Arcum Quadrantis Dimidium: Quo tempore etiam opus ejus de *Bello Civili Anglicano*, ipso minime conscio, in lucem emersit, cujus occasione Epistolam sequentem ad Librarium G. C. transmisit.

—Dialogum de *Bello Civili Anglicano* diu est quod publici juris factum voluissem; quem in finem *Regi* obtuli, cui, paucos post dies cum libellum perlegisse mihi visus esset, supplicavi, ut Imprimendi facultatem concederet. *Rex* autem solita me excipiens gratia, postulatum prorsus abnegavit. Quare Libri Apographum tibi concessi, Authenticum autem dedi Amico Nobili & Docto, anno abhinc defuncto. *Sua Majestas* ad quam maxime spectat qui libri in publicum prodeant, me longe melius novit, quid facto opus sit. Nollem itaque hac in re in ipsius offensionem incurrere; neque Te huic Negotio immisceas, Rogo. Ne vel minimas in Libro Publicando sustinerem partes, quovis pretio redimerem.

Jun 19 1679.

Tuus

T. HOBBES.

Circa medium Octobris, Anni 1679. Urinæ suppressione correptus est; Medici autem ob grandem ætatem, de Morbo, quovis Remediorum apparatu penitus amovendo, Ipsoque in integrum restituendo, desperabant. Vicesimo Novembris *Devoniæ* Comite cum Universa familia à *Cattisworth* *Hardovicum* transmigrante, *Hobbius* Patronum comitandi animo obstinatus, lecticæ impositus Viæ committitur, ex itinere nihil quicquam molestiæ pati visus.

Ni-

Nihilominus ſex ſeptemve diebus præterlapſis, dextri lateris conſummata Paralyſi affectus, & loquelæ uſu privatus eſt. Poſthæc pauculos dies ſupervixit, parum ſumens alimenti; dormiens plurimum, per intervalla loqui conatus, ſed fruſtra: Toto Morbi decurſu, vix Febrile aliquod Symptoma comparuit; Ita ut ob extremam ſenectutem, extincto Biolychnio & deficiente Vitæ fomite quam ægritudinis violentia è vivis excedere videretur. Obiit autem Quarto Decembris 1679.

Elatus eſt ex ædibus Patroni ſui, Pompa non magna, ſed officio funeris ſatis decoro. Sepultus eſt in Eccleſia vicina de Hault-Hucknall, Sacerdote ſecundum Eccleſiæ Anglicanæ formulas Exequiarum Juſta celebrante. Conditus eſt juxta tumulum Comitiſſæ *Devoniæ* (*Gulielmi*, qui nunc Comes eſt, Aviæ) ſub nigro Marmore, cujus inſcriptio ſolummodo Locum ejus Natalem, Tempus etiam Natale & Emortuale præ ſe fert.

Nunc autem operæ pretium videtur, nonnulla paulo ſpecialius deſcribere, quæ ad Corporis Habitum, Animi Mores, & Ingenii Studia attinent; cognitu forſan haud ingrata, etiamſi ſuperius aliquantum delibata.

Itaque ut inde incipiam, Statura Illi Procerior fuit, Habitus gracilis, Cutis tenerrima, qua de cauſa ne frigidior aër poros ſubiret, Craſſioribus indutus veſtibus, quovis anni tempore inceſſit. Faciem habuit ſatis decoram; Frontem amplam, & in rugas proniorem; Oculos vividos, & quaſi ſcintillantes; Viſum acutiſſimum, & ad obitum uſque ſatis firmum; Naſum oblongiorem, Genas rubore temperatas; Capillitium, antequam incanuit, nigrum; Barbam autem ſubflavam; cujus Myſtacem labro ſuperiore natura intortam geſſit, ſub inferiore pilos aluit, ſed paucos; ne, quod multis in more eſt, barbam Philoſophiæ Indicem conſtitueret. Effigies ejus à *Sam. Coopero* celeberrimo Pictore delineata, inter Κειμήλια Regia aſſervatur; quæ & multoties cælo ſculptorio adumbrata publice habetur. Temperamento præditus eſt Sanguineo-Melancholico, ad virtutis & ſapientiæ excellentiam maxime proprio; quali naturæ habitui non philoſophi modo

modo & Poëtæ, sed & futurorum conscii Vates, si Veterum placitis stare fas est, plurimum debuerunt.

Primis annis Invaletudinarius fuit, & in Icteritiam admodum propensus; progressu tamen ætatis, & circa annum Quadragesimum, valetudine usus est satis confirmata. Toto autem vitæ decursu raro decubuit, aut Pharmacum sumpsit. Circa annum Sexagesimum manuum tremore, Paralyseos præcursore, affectus est.

In Victu non admodum Curiosus, nullum Cibi genus fugit, quo populus utitur: ætate magis provecta, statam semper Prandii horam observavit, postea paucis Tabaci haustulis contentus, à cœna prorsus abstinuit.

Ætate abhuc intra Juventutis terminos constante, (Liceat xerum fateri) nec Abstemius fuit, nec Μισόγυνος.

——Hæc omnia mediocriter.
Homo fuit, humani nihil à se alienum putavit.

Cœlibatum nihilominus tenuit, tanquam Philosophiæ studiis maxime commodum.

Exercitio corporis multo utebatur, Pila palmaria sæpe lusit, quamdiu præ senectute licuit, etiam ultra annum Septuagesimum. Ejus in locum, quum opus erat, fortiores deambulationes substituit; post quas, abhibitis frictionibus, in lecto se ad quietem componere solitus est; ultima ætate, cum deambulare amplius vix poterat, cubiculo ex arte calidiore facto, frictiones solum; ad motum sanguini alias forte stagnaturo conciliandum, usurpavit.

Quoad Mores; oportet primum de Religione Testimonium dicere. Deum autem agnovit, eumq; Rerum omnium Originem, intra angustos tamen Humanæ Rationis Cancellos nullatenus circumscribendum. Quare fortiter calumniati sunt, qui ipsum Atheïsmi reum detulerunt; quod inde forsitan profectum, quia Scholasticorum aliorumque isto de Grege Morem rejecerat, qui otiosi in Musæis suis sedentes, juxta imbecillem ingenioli sui captum, Naturæ Divinæ incomperta affingunt attributa. Nec minus falso à nonnullis insimulatus est, tanquam solitudinem fugeret,

geret, Spectra metuens & Phantasmata, Vana Stultorum Terriculamenta, quæ Philosophiæ suæ lumine dissipaverat; Non injuria tamen forte subveritus est ne ab Illis ad Plures mitteretur quorum Commodis adversatus, ipsorum Artificia ac Versutias Publico aperte, conspiciendas præbuisset. Religionem Christianam quatenus in Ecclesia Anglicana, Resectis Superstitionis Ineptiis, Regni Legibus stabilitur, ex animo amplexus est; quam etiam contra Pontificiorum simul & Sectariorum insultus strenue propugnavit.

Controversias quidem Theologicas maxime aversatus est: Quicquid autem ad Pietatis Exercitia aut Bonos Mores conferret, plurimi fecit. *Sanctius* illi & *Reverentius*, visum *de Deo Credere*, *quam Scire*. Sacerdotes interim inculpare solitus est, qui Christianam Religionem Absolutam ac Simplicem, vel Superstitione macularent, vel * Inanibus, interdum Profanis speculationibus implicarent.

Optime autem Populo consultum fore censuit, si Scholasticorum Dogmatum vice, Æqui Rectique Præcepta, & cujusque Imperii Leges Civiles Publice recitarentur, quibus Homines ad suum erga Magistratus Obsequium, mutuaque Vitæ Civilis Officia formarentur. Ipse etiam conatus est maxime, ut post Rectos de Summo Numine Conceptus, dictis Vitæ Officiis, tam Publicis, quam Privatis, ad Virtutis & Prudentiæ dictamen rite fungeretur. Itaque Patriæ commodis impense studuit; Et Regi, Patriæ Patri, fidelissime inservivit; in Amicis Colendis Religiosus fuit, in Cognatos summe Munificus; cui fidem faciat Fundus Hæreditarius pretii non contemnendi, multis abhinc annis Fratri dono datus; quod etiam Nepotem ex Fratre bonorum decoctorem Ducentis Libris Anglicanis sublevavit; ut taceam quæ in suos in fortuna non adeo lauta constitutos Testamento Prudentissime dispensavit. Erga Pauperes etiam admodum Liberalis, erga Universos ad omnem Justitiæ & Humanitatis rationem accomodatus.

Quantam itaque in Republica Literaria Tyrannidem affectant, qui Talem Tantumque Virum, ut Humani Generis Pestem

* Διὰ βεβήλους κενοφωνίας, μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις.

Peſtem & Capitalem Religionis, omniſque Civilis Conſortii Inimicum Proſcribunt. ejuſque Philoſophiam tanquam Peſſime Mutatam, Impietate, Injuſtitia, Nequitia, Diſcordiâ denique fœtam è manibus Hominum excutere contendunt? quum interim terantur paſſim *Philoſtrati, Porphyrii, Luciani, Iamblici, Iuliani, Eunapii, Rutilii, Zoſimi*, aliorumque Chriſtiani nominis Hoſtium ſcripta Doctorum inſuper vindiciis ornata; Neque Alcoranum inſpicere, nefas eſſe, emiſſâ pro ſua Alcorani Editione Apologia oſtendit *Theodorus Bibliander*, Vir ut Incomparabilis Doctrinæ, Eloquentiæ, ac tribus in Linguis præſtantiæ, ſic Pietate, Moribus & Vita Exemplar omnium, ſi *Geſnero Varroni Tigurino**, fides adhibenda.

Juſtum igitur Examen ſubeant *Hobbiana*, Prudentes, Æquos, Affectibus liberos experiantur Judices: Quod Verum atque Bonum in Humanos uſus transferatur; quod ſecius, quo minus damnetur, non recuſamus. Vis illa Cœleſtis quæ cuncta Regit ac moderatur, Univerſa Bonis Maliſque Variegata ſuſtinet: nos interim, ob quædam quæ arrideant minus, Optima quæque de medio tollere, æquum non eſt. Fruſtra Veritati Ignorantiæ Clypeus præfertur: Diuque nimis in communem Literaturæ perniciem, graſſatus eſt Importunus Quorundam Mos, qui Opinionum ſuis adverſarum gratia, Doctis Authoribus bellum indixerunt; ſcriptaque ſæpenumero flammis proſequentes, tot præclara Senioris ævi Monumenta latrocinio quodam Poſteris ſurripuerunt. Sed provectus ultra quam par eſt, ad Inſtitutum redeo.

Conſuetudo ejus ut prodeſſet, conjuncta Rerum Ponderi Sermonis Gravitas, ut delectaret, Facetiæ effecerunt. In Reſponſis Natura mire promptus, alioquin ex Judicio ad deliberandum, ſive (ut ipſe maluit dicere) Computandum, propenſior fuit. Animo apertus ac ſimplex, alios inſtruendi cupidus, ad conceptus animi impertiendos facillimus. Omnibus Comis & Manſuetus niſi forſan Novitii aliqui, ingenii oſtentandi gratia, Frivolis ipſum Quæſtionibus & Cavillis torquerent. In Neminem invectus eſt, niſi qui læſit prius. Suarum quidem Opinionum fuit Tenacior paulo.

In-

* In Bibl.

Ingenium nactus est ad omnia natum atque institutum quicquid occurreret perspicaci judicio animadvertit: Animus illi indefesse cogitabundus: cuicunque se addixit materiæ, in ea pertinacissime versatus est. Illorum Ignaviam detestatus est, qui Cæca Credulitate solis Partium suarum principiis adstricti, non lubenter ferunt, alios ultra Carceres quibus ipsi contine ntur, prodire; & Arcana Rerum Mysteria penetrando, Philosophiæ limites propagare.

Lectio ejus pro tanto ætatis decursu non magna; Authores versabat paucos, sed tamen Optimos. *Homerus*, *Virgilius*, *Thucydides*, *Euclides*, illi in deliciis erant. Ingentem Librorum supellectilem, qua superbiunt Bibliothecæ, non magni fecit, cum Mortales plerumque pecorum ritu antecedentium insistentes vestigiis, vix extra tritos calles, & semitas ab ipsis quorum Tutelæ & Regimini subsunt, præstitutas, evagari audeant; Cum etiam * qui omnem illam scriptorum varietatem, qua Artes & Scientiæ exultant diligentius introspiciat; ubiq; inveniet ejusdem Rei Repetitiones infinitas, Tractandi modis diversas, Inventione præoccupatas; ut omnia primo intuitu numerosa, facto examine pauca reperiantur. Quin & illud sæpe dicere solitus est, quod si tantum libris incubuisset, quantum alii è literatis vulgo faciunt, eadem cum illis ignorantia laborasset.

Quoniam autem Optimorum Amicitia & consuetudo non leve Probitatis argumentum ducitur, vixque Malus esse possit qui aut Bonos Colit, aut à Bonis Colitur; Amicorum ejus Indicem proponere animus est.

Ante omnes vero, Debito cum honore meritisque gratiis, (Post *Majestatem Regiam* Fautorem ejus Benignissimum) Memorandi veniunt Illustrissimi *Devoniæ* Comites, hæreditario quasi jure Mæcenatas *Hobbiani*. * Quod sane non solum Ingenii ac Literarum, sed etiam Naturæ atque Virtutis, ut Domus, quæ ejus Adolescentiæ prima fuerit, eadem esset familiarissima Senectuti.

* *Cic. pro Arch. Poet.*

AMICORUM ELENCHUS.

F*Rancifcus Baconus* Verulamius, magnus Angliæ Cancellarius. [Obiit 1626. Vita ejus fæpius edita eft: Opera ejns fatis nota funt.]

Ed. Herbert, Baro de Cherbury. [De eo & fcriptis, V. *Guil. Dugdale* de Baron. Angliæ.]

Hon. *Carolus Cavendifh*, Eques Auratus, Illuftrif. Guil. Marchionis, poftea Ducis Novi Caftri, Frater Unicus, Mathematicus fummus. [Obiit.......]

Benj. Johnfonus, Poëta Laureatus. [Obiit 1637. V. *Ant. a Wood*, Hift. & Antiq. Oxon. Vol. 2. pag. 273.]

Robertus Aytonus, Eq. Aurat. Nobilis Scoto-Britannus, *Annæ & Mariæ* Angliæ Reginis ab Epiftolis, nec non a Confiliis & libellis fupplicibus. [Obiit 1638. V. Delicias Poetarum Scotor. 12° Amft. 1637. a pag. 35, ad 76. Et Epitaphium ejus in Templo *Weftmonafterienfi*.]

Galileus Galilei, Mathematicorum fui ævi facilè Princeps. [Obiit 1641. V. Elogii d'huomini letterati di *Lorenzo Craffo*.]

Franc. Niceronus, OM. Thaumaturgo Optico celebris, [Obiit 1646.]

Marinus Merfennus, O M. Scriptis clarus. [Obiit 1648.]

Petrus Gaffendus, Parifiis Mathefeωs Profeffor Regius. [Obiit 1655. V. *Sorbier*. præf. in Op. *Gaffendi*.]

Renatus Cartefius, Mathefi admirandus, & Philofophiæ Columen. [Obiit Holmiæ Suecorum 1650. Ætat. 54. Vitam ejus fcripfit *Petr. Borellus* M.D. V. etiam *Jo. Tepelii* Hiftoriam Philofophiæ Cartefianæ.]

Hieronymus Verdufius, nobilis Aquitanus, cui Sex Dialogos de Examine & Emendatione Mathefeωs hodiernæ infcripfit, nec non Poëma de Vita propria. (De eo, V. *Sorbier*. Præfat. in Op. *Gaffendi*.)

Kenelmus Digbeus, Eq. Aurat. Nobili Genere, Scriptifque Illuftris, Reginæ *Mariæ* Cancellarius. [Obiit 1665. V. *Ant. a Wood* Hift. & Antiq. *Oxon*. vol. 2. pag. 383.]

Jo. Seldenus, Honos Britanniæ (quo Elogio illum *Grotius* celebrat in Annot. ad lib. 2. de Jure Belli & Pacis, cap 2. num. 2. V. etiam *Ant. a Wood* ibid. pag. 349. [Obiit 1654.]

Guil. Harvejus M.D. Libris de Sanguinis Circulatione & Animalium Generatione clarus. [Obiit 1657.]

Guil. Chillingworth, Ecclefiæ Anglicanæ Hyperafpiftes. [Obiit 1643. V. *Ant. a Wood* ibid. pag. 273.]

Abrahamus Cowlejus, Mufarum Deliciæ. [Obiit 1667. Vitam ejus eleganter defcripfit *Tho. Sprat* S. T. D.]

Edmun-

Edmundus Wallerus, inter Poeseos Anglicanæ Principes numerandus.

Sidnejus Godolphinus, Amicus ejus intimus, qui pro jure Regio fortiter pugnans occubuit; qui etiam *Hobbio* Ducentas Libras Anglicanas Testamento legavit, cujus memoriam recolit in Præfatione ad Leviathanem *Franc. Godolphino* Fratri ejus Germano inscriptum.

Jo. Vaughan Summus Angliæ Justitiarius in Banco Placitorum Communium, Vir Doctissimus. [Vita ejus habetur præfixa Relationibus Casuum Forensium ab ipso collectis. Obiit......]

Carolus Scarburgh, Medicus Regius, Eques Auratus.

Richardus White, sive *De Albiis*, Hemisphærii Dissecti Author. [Obiit.....]

Jaspar Mayne, Ædis Christi Oxon. Canonicus. [Obiit 1672. V. *Ant. a Wood* Ant. Oxon. lib. 2.]

Guil. Davenant, Eq. Aurat. Poëta Laureatus. [Obiit 1668. V. *Ant. a Wood*. Antiqu. Oxon. 2 lib. pag. 168.]

Franc. Osborn, Scriptis Vernacule editis celebris [Obiit.....]

Rad. Bathurst, S. T. D. Decanus Bathoniensis.

Ed. Hide, Clarendoniæ Comes, summus Angliæ Cancellarius, qui quamvis ab *Hobbio* dissenserit, in Præloquio tamen libri contra ipsum scripti, Veteris inter illos Amicitiæ, nec non Probitatis & Doctrinæ *Hobbianæ* testimonium posuit.

Gualt. Charlton M. D. scriptis & Praxi clarus. [Vid *Ant. a Wood*, Antiqu. Oxon. pag. 377. lib. 2.]

Sam Butlerus, Author Satyræ Ingeniosissimæ cui nomen *Hudibras*.

Ant. a Wood, Historiæ & Antiquitatum *Oxoniensium* Author celeberrimus.

Hen Blunt Eques Aurat. Vir summi Ingenii.

Io. Albericus, vulgo *Aubry*, è Soc. Reg. Armig. Amicus ejus in Primis, ex Vicinia *Malmesburiensi* oriundus, & sub communi Præceptore institutus, Vir Publico Bono magis quam suo natus; qui princeps mihi scribendi ansam præbuit, & materiam humaniter suppeditavit.

Librorum quos scripsit HOBBIUS *Tituli sequuntur.*

[Ex *Ant. a Wood* Hist. & Antiqu. *Oxon.* lib. 2. pag. 376.]

Elementa Philosophica de Cive, 4° *Paris* 1642, & *Amstel.* 12° 1647, & 1669, & 4° ibid. 1668. Lat. & 8° 1651 Angl. & 8° 1649 Gal.

De Mirabilibus Pecci *Lond.* secunda vice 1666 Lat. 8°.

De Natura Hominis. *Lond.* 1650, 12°. Angl.

De Corpore Politico, sive Elementa juris, 12°. Lond. 1650. Angl. & 12. Amstel. 1653. Gal.

Leviathan, sive de Republica, Fol. Lond. 1651. Angl. & 4°. Amstel. 1668. Lat. & 4°. ibid. 1678. Belg.

Appendix ad Leviathanem, 4°. ib. 1668. Lat.

Elementorum Philosophiæ Sectio prima de Corpore, 8°. Lond. 1655. Lat. & 4. ibid. 1656. Angl. & 4°. Amstel. 1668. Lat.

Prælectiones Sex ad Professores Savilianos. 4°. Lond. 1656. Angl.

Characteres sive indicia absurda Geometriæ &c. Doctoris *Wallis*, 8°. Lond. 1657. Angl.

De Homine, sive Elementorum Philosophiæ Sectio Secunda, 4°. Lond. 1658. & 4°. Amstel. 1668. Lat.

Quæstiones de Libertate, Necessitate & Casu, contra Doctorem *Bramhallum* Episcopum Derriensem, 4°. Lond. 1656. Angl.

De Principiis & Ratiocinatione Geometrarum, 4°. Lond. 1666. & Amst. 1668. Lat.

Dialogus Physicus, sive de natura Aëris, 4°. Lond. 1661. & 4°. Amst. 1668. Lat.

De Duplicatione Cubi, 4°. Lond. 1661, & Amstel. 1668. Lat.

Problemata Physica, unà cum magnitudine Circuli, 4°. Lond. 1662. & 4°. Amst. 1668. Lat.

Examinatio & Emendatio Mathematicæ Hodiernæ, 6 Dialogis, 4°. Lond. 1660. & 4°. Amst. 1668. Lat.

Quadratura Circuli, Cubatio Sphæræ, Duplicatio Cubi; una cum Responsione ad Objectiones Geometriæ Professoris *Saviliani* Oxoniæ editas anno 1669. 4°. Lond. 1669. Lat. Omnia Magno Principi Etruriæ *Cosmo Medicæo* dicata.

Rosetum Geometricum, sive propositiones aliquot frustra antehac tentatæ, cum Censura brevi Doctrinæ *Wallisianæ* de Motu, 4°. Lond. 1671. Lat.

Rescripta tria ad Regiam Societatem contra Doctorem *Wallis*, 4°. ibid. 1671. Angl.

Principia & Problemata aliquot Geometrica ante desperata, nunc breviter explicata & demonstrata, 4°. Lond. 1674.

Ejusdem CATALOGI Supplementum.

THucydides è Græc. Anglice versus, fol. Lond. 1634. & 1676.

Tractatus Opticus, in quo ex propriis hypothesibus Refractiones pro-

profequitur, quem Cogitatis fuis Phyfico-mathematicis (4°. Parif. 1644. editis (in Opticæ fuæ Complementum inferuit *M. Merfennus*; qui ipfum ibi Virum Nobilem & Subtiliffimum Philofophum appellat.

Epiftolæ ad *Cartefium* nonnullæ, quas Tom. 3. Epiftolarum *Cartefii* videre eft.

De Libertate & Neceffitate, 12°. Lond. 1654. Angl.

Lux Mathematica, 4°. Lond. 1672. Lat.

Ulyffis Itinera, five Odyffeæ *Homericæ* libri 9. 10. 11. 12. verfibus Anglicanis, 8°. 1674.

Epiftola ad *Ant. a Wood* 1674. Lat. fol. unic.

Homeri Ilias & Odyffea Anglicano Carmine expreffæ, una cum Præfatione de virtutibus Heroici Poematis, 8°. Lond. 1675, & 1677.

Litera ad *Gulielmum* Novi Caftri Ducem, de Controverfia circa Libertatem & Neceffitatem habita cum *Benj. Laney* Epifcopo Elienfi, 12°. Lond. 1676.

De Mirabilibus Pecci liber Anglice & Latine, 8°. Lond. 1678.

Decameron Phyfiologicum, five Dialogi decem de Philofophia Naturali; cui adjecta eft Ratio Lineæ Rectæ ad arcum Quadrantis dimidium, 8°. Angl.

Confiderationes de fama, de fidelitate in Regem, Moribus & Religione *T. Hobbes Malmesb.* 4°. Lond. 1662. & 8° ib. 1680. Angl.

De Bello Civili Anglicano, ab anno 1640. ad 1660. Dialogus 8°. 1679. Qui ipfo inconfulto prodiit. In MSS. emendatior habetur.

Vita ejus Latino Carmine 4°. Lond. 1680.

---Eadem Angl. fol. Lond. 1680.

Narratio Hiftorica de Hærefi ejufque Pœna, fol. 1680. Angl.

Epiftola præfixa Principi Anglicanæ Hon. *Ed. Howard.* Edit. 8°. 1669. Angl.

Dicitur etiam edidiffe Compendium Rhetoricæ *Ariftotelicæ*, & Logicæ *Rameæ*, circa annum 1652. nomine fuo non appofito.

In Schedis MSS. *affervantur.*

Dialogus inter Philofophum & Juris Anglicani ftudiofum. Angl.

Hiftoria Ecclefiaftica Romana, Poëma fupra bis mille Verfibus conftans, ubi de Superftitionis origine, progreffu &c.

Defenfio Leviathanis adverfus Librum D. *Bramhalli* cui Titulus Captura Leviathanis.

Et Alia nonnulla.

Tractatuum contra HOBBIUM *editorum* SYLLABUS.

JO. *Wallisii* S. T. P. in Academia Oxoniensi Geometriæ Professoris *Saviliani* Elenchus Geometriæ Hobbianæ, 8°. 1655. Lat.

—Ejusdem, debita Correctio *Tho. Hobbes*, Responsi vice ad Lectiones ejus in Matheseos Professores directas, 8°: Oxon. 1656. Angl.

—Ejusdem, *Hobbiani* Puncti dispunctio, ubi respondetur Libro ejus dicto ΣΤΙΓΜΑΙ, 8°. Oxon. 1657. Angl.

—*Hobbius* Heautontimoroumenos, sive contra Dialogos ejus Physicos dissertatio, 8°. Oxon. 1662. Angl.

—*Tho. Hobbii* Quadratura Circuli, Cubatio Sphæræ, Duplicatio Cubi; confutata, 4°. Oxon. 1669. Lat.

—*Tho. Hobbii* Quadratura Circuli, Cubatio Sphæræ, Duplicatio Cubi (secundo edita) denuo refutata, 4°. Oxon. 1669. Lat.

Gulielmi Morani Animadversiones in Elementorum Philosophiæ Sectionem primam quæ est de Corpore, editam à *T. Hobbes Anglo Malmesburiensi*, 8°: Bruxellis 1655. Huic Tractatui etiam insertæ sunt *Andreæ Tacquet S. J.* animadversiones in Libri ejus partem quæ Mathematica est.

Sethi Wardi S. T. D. in Academia Oxon. Astronomiæ Professoris *Saviliani*, in *Tho. Hobbii* Philosophiam Exercitatio Epistolica, cum Appendicula Responsoria ad Calumnias *Hobbii* in Authorem congestas, 8°. Oxon. 1656. Lat.

Jo. Bramballi S. T. D. Episcopi Derriensis, Defensio veræ Libertatis actionum humanarum ab antecedenti & extrinseca necessitate, responsi loco ad Librum *T. Hobbes Malmesburiensis* super eodem Argumento, 8°. Lond. 1656. Angl. & fol. Dublin. 1677.

—Ejusdem, Castigationes ultimarum *Hobbii* Animadversionum de Libertate & Necessitate, cum Appendice cui Titulus Captura Leviathanis, 8°. Lond. 1658. & fol. Dublin. 1677. Angl.

[—Idem etiam scripsit Sexaginta Objectiones in Librum *Hobbii* De Cive; in materia partim Theologica, partim Philosophica, quas *Hobbio* transmisit, quæ tamen editæ non sunt.]

Gul. Pike Christophili Observationes in duo priora capita Leviathanis *T. Hobbii*, 8°. Lond. 1655. Angl. [Verus Author est *Gul. Lucy* S. T. D. postea Episcopus Menevensis.]

—Ejusdem, Observationes, Censuræ, Confutationes variorum Errorum in Leviathane, 4°. Lond. 1662. Angl.

Ejusdem

—— Ejusdem Observationum pars altera, 4°. Lond. 1673. Angl.

Hon. *Rob. Boyle* Examen Dialogi Physici *Tho. Hobbes*, quatenus respicit Librum ejus de Novis Experimentis circa Aërem, cum Appendice de Doctrina *Hobbiana* de Fluiditate & Firmitate, 4°. Lond. 1662. Angl.

—— Ejusdem, Dissertatio de Vacuo contra *Hobbium*, 4°. Lond. 1674. Angl. & 12°. Oxon. 1676. Lat. inter alia Opuscula.

Rob. Filmer Eq. Aurat. Observationes de Origine Dominii, contra *Hobbium*, *Miltonum*, *Grotium*, &c. 8°. Lond. 1653. & 8°, ib. 1679. Angl.

Georg. Lawson, Parochi de More in Comit. Salop. Examen Partis Politicæ Leviathanis *Hobbiani*, 8°. Lond. 1657. Angl.

Rob. Sharrock Nov. Colleg. Oxon. Soc. LL. D. De Officiis secundum Naturæ Jus, unde Casus omnes Conscientiæ quatenus notiones à Natura suppetunt, judicari possint; Ethnicorum simul & Jure, præsertim Civili, Consultorum consensus ostenditur, Principia item & Rationes *Hobbesii Malmesburiensis* ad Ethicam & Politicam spectantes, quatenus huic Hypothesi contradicere videantur, in examen veniunt, 8°. Oxon. 1660. Lat.

—— Ejusdem Vindiciæ pro Lege & Imperio, sive Dissertationes duæ, quarum una est de Lege in communi, altera de exemptione Principis à Lege, institutæ potissimum contra Tractatum *Hobbii* de Cive; accessit *Gisb. Voetii* Disquisitio Textualis ad 1 *Sam.* 8. De Jure Regio Hebræorum, 12°. Ultrajecti 1661.

Gisberti Cocqnii Hobbes ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ, sive Vindiciæ pro lege, Imperio Religione contra Tractatus *Thomæ Hobbesii* quibus Tit. De Cive & Leviathan 12°. Ultraj. 1668.

—— Vindiciæ pro Religione in Regno Dei Naturali, contra *Hobbes* de Cive, cap. 15. Leviathan, cap. 31. Ibid. 1668. 12°.

—— Ejusdem, *Hobbesianismi* Anatome, qua innumeris Assertionibus ex Tractatibus de Homine, Cive, & Leviathan, juxta seriem locorum Theologiæ Christianæ, Philosophi illius à Religione Christiana Apostasia demonstratur & refutatur, 8°. Ultrajecti 1680.

Tho. Tenison, Cantabrig. S. T. D. Symbolum Fidei *Hobbianæ* examinatum, ficto inter ipsum & Theologiæ studiosum Colloquio, 8°. Lond. 1670. & 1671. Angl.

Rich. Cumberland, Cantabrig. S.T.D. de Legibus Naturæ disquisitio Philosophica (contra *Hobbium* instituta) 4°. Lond. 1672. Lat.

Jo. Templar S. T. D. Cantabrig. Idea Theologiæ Leviathanis, in qua proponuntur. 1°. Leviathanis Dogmata, 2°. Dogmatum defensio ab Authore, 3°. Defensionis examen 8°. Cantab. 1673. Lat.

Io. Eachard Cantabrig S. T. D. Dialogus inter Timotheum & Philautum, (in quo Dogmata *Hobbiana* sugillat) 8°. Lond. 1672. Angl.

—— Ejusdem Dialogus secundus inter easdem personas, 8°. Lond. 1673. Angl.

Ed. Hide, Clarendoniæ Comitis, Brevis conspectus Errorum Ecclesiæ & Civili Regimini perniciosorum, qui continentur in Leviathane *T. Hobbii*, 2°. Lond. 1674. & 4°. Oxon. 1676. Angl.

I. Shafto Magna Naturæ Lex sui ipsius conservandi Examinata, asserta & vindicata contra abusus illi suppositos à *T. Hobbes Malmesburiensi*, 8°. Lond. 1673. Angl.

Gul. Howel Parochi de Fittlemorth in Comitat. Sessex Spiritus Prophetiæ, contra *Hobbii* Leviathanem, & Tractatum Anonymum de Humana ratione, 8°. Lond. 1679. Angl.

Behemoth Arraignatus, sive Vindiciæ Juris Privati contra Libellum Fanaticum cui titulus Behemoth, sive Historia Belli Civilis Anglicani, ab anno 1640. ad 1660. sub nomine *T. Hobbes Malmesburiensis*, in lucem edita. Authore *I. Whitehal* de Interiori Templo, J. C. 8°. 1680. Lond. Angl.

Eorum qui in scriptis suis HOBBIO *contradixerunt* INDICULUS.

SEthus *Wardus* S. T. D. Præfat. ad Tentamen de Dei Existentia & Animæ immortalitate demonstranda, 12°. Oxon. 1652. & sæpius. Angl.

—— Idem, in Vindiciis Academiarum contra *Websteri* Academiarum Examen Institutis (Oxon. 1654. Angl.) adversus *Hobbium* insurgit, & inter alia Plagii dicam ipsi impingit, ac si suam de Sensatione hypothesin ex *Werneri*, celebris Mathematici nostratis, Schedis suppilasset.

Io. Franc. Grandis in Dissertationibus Philosophicis & Criticis, 4°. Paris. 1657. pag. 27. Ubi eum, Illustrem hujus Ævi Scriptorem vocat.

Rob. Sharrock LL. D. Libro de finibus virtutis Christianæ, 4. Lond. 1673. pag. 111. 117. 118. Angl.

Hen. Morus S. T. D. Cantab. Libro de Immortalitate Animæ, fol. Lond. 1662. & 8°. ib. Angl. Et inter Op. Philosoph. Lat. fol. Lond. 1679. Tom. 2. pag. 311. Lib. 1. cap. 9. 10. Opinionem ejus de Substantiis incorporeis impugnat. Item Lib. 2. cap. 1. & 2. pag. 227. Hypothesin ejus de Sensatione, quam ponit in Reactione unius partis Materiæ contra alteram, aut saltem in ejus motus continuatione. Et Lib. 2. cap. 3. pag. 337. 338. 339. Dogma ejus de Actionum humanarum necessitate. Item in Enchiridio Metaphysico 4. Cant. 1671. & Tom. 1. Op. Philos. fol. Lond. 1679. Cap. 11. Sect. 9 10. 11.

11. Sententiam ejus, de Gravitate. Et Cap. 25. Sect. 2. de Sensatione. (Passim tamen Ingenium ipsi non vulgare adscribit.)

Samuel Rachelius JCtus, & in Holsatorum Academiâ, quæ Kiloni est, antecessor, Libro de Jure Naturæ & Gentium, 4°. Kiloni 1676. à pag. 102. ad pag. 117. in *Hobbium* acriter animadvertit. Item a pag. 306. ad 311. adversus ipsum disputat.

Jacobus Harrington in Oceanâ, fol. Lond. 1656. Angl. in Politicam *Hobbianam* sæpius insurgit.

Rad. Cudworth S. T. D. Cantab. in Systemate Universi Intellectuali fol. Lond. 1679, Philosophiam *Hobbianam* refutare conatur, licet *Hobbii* (quod sciam) expresse non meminerit.

Jo. Lymericensis Episcopus in Vitâ *Bramballi*, Operibus ejus præfixâ *Hobbium* vehementius perstringit.

Io. Adamus Osiander Theologus Tubingensis, Tractatu de Typo Legis Naturæ, in *Hobbium* acerbius invehitur.

Regner. à Mansvelt Philos. Profess. in Acad. Ultraject. Tractatu adversus Anonymum Theologo-Politicum (B. Spinosam) 4°. Ultraject. 1674. Per adversarii latus *Hobbium* petit.

R. Baxterus Theologus, in scriptis suis *Hobbio* contradicit.

Sam. Parkerus S. T. D. Archidiaconus Cantuariensis, *&c.* Libro cui titulus, Disputationes de Deo & Providentiâ divinâ, 4°. Lond. 1678. Acrem admodum adversus *Hobbium* Censuram exercet.

—— In Præfat p. 12. & 13. Eum, tanquam cum *Vanino* & *Epicuro* impietatis socium, insimulat.

—— Libri pag. 86. Sect. 27. Adstruere contendit, quod eadem est *Hobbii* quæ *Epicuri* impietas, qui cum sua Axiomata in Religionis ruinam invenerat, inanibus Distinctiunculis eorum impietatem excusare putat: & primum eò quod nihil se movere possit, nullum esse Numen.

—— Sect. 28. *Hobbium* nihil demonstrare, sed quicquid demonstrare jactat, ineptè & impudenter arripuisse, cumque nullam esse Religionem velit, nisi quæ jusserit Civitas, omnem sustulit.

—— Sect. 29. *Hobbius* Deum esse apertè negat, cum eum nec Corporeum nec Incorporeum esse demonstrat.

—— Sect. 30. Philosophia Civili omnes Leges divinas apertè tollit, quod cum fecerit, quam male sententiam suam de Naturæ Statu probet, quamque obtuse illius impietatem excuset.

—— Sect. 31. Ab iisdem Principiis contraria demonstrat; nihil novi in Philosophiâ Civili attulit, nisi quod Impium sit & Absurdum.

Sic Pontificio quasi Fulmine percussus occumbit *Hobbius*: fati tamen solatium

tium invenit, ab eadem manu hæc passus, cui *Aristoteles* aliique Veteris Philosophiæ Principes indignis modis vapulant, nec Scuticam effugit *Cartesius*, qui (ipsi pag. 347.) è Ludo & Pueritiæ disciplina noviter ad Philosophiam profectus videtur.

Idem Author Præfat. ad Politicam Ecclesiasticam, 8°. Lond. 1670. Angl. In *Hobbium* ejusque sequaces invehitur, tanquam omnis impietatis & flagitiorum Reos: licet interim nonnullis, ipse super Principiis *Hobbianis* Politicæ suæ fundamenta posuisse videatur.

Io. Wallisius nonulla contra *Hobbium* scripta Actis Philosophicis *H. Oldenburgii* inseruit.

Robervallius Math. Prof. Parisiis, & *Fr. Schotenius* Math. Prof. Leydæ, scriptis Epistolis Mathematicam *Hobbianam* improbasse dicuntur.

Ios. Glanvil Parochus Bathoniensis in Scepsi Scientifica 4. Lond. 1665. Angl. & Philosophia pia 8. Lond. 1671. in Philosophiam *Hobbianam* animadvertit.

Qui HOBBII *meminerunt, seu in bonam seu in sequiorem partem.*

SAm. *Sorbierius* M. D. Præfat. in Opera *Gassendi*, fol. Lugd. 1657. *Tho. Hobbius* vir emunctæ naris.

Idem ibid. *Thomas Hobbius Gassendo* charissimus, cujus Libellum De Corpore, manibus *Pratai* nostri, paucis ante obitum mensibus accipiens, osculatus est; subjungens, Mole quidem parvus est iste Liber, verum totus, ut opinor, Medullâ scatet.

Idem. Lettres & Discours sur diverses matieres curieuses, 4°. Paris 1660.

De *Hobbio*, à pag. 212 ad 232. & pag. 342. & à pag. 396. ad 399. & pag. 556. & pag. 631. Epistola ad *Hobbium*.

Idem. Voyage d'Angleterre, Colon. 12°. 1666. (antea *Paris.* 1664.) p. 3. Londinum adveniens, *Hobbium* veterem amicum honoris gratia primum invisit. Pag. 79. 80. 81. 82. De *Hobbio*, ubi Regimen Conclavi suo Iconem *Hobbianam* ipsi ostendisse narrat, Regem etiam facetiis *Hobbianis* delectari solitum. Quædam tamen ibi minus quam pro reverentia veteri amicitiæ debita effutire videtur; (reprehensus à *T. Sprat* in Observat. in illud Iter, 8°. Lond. 1665. Angl.) Miseretur etiam ejus Hæresi laborantis, & veræ Hierarchiæ ignari, nihilominus dogmata sua ad Sectarios restringendos, & pacem publicam procurandam utilissima profitetur.

Idem

Idem, pag. 90. *Leodii* degens Controversiam suscitavit inter *Hobbium* & *Renatum Franciscum Slusium*, S[i] *Lamberti* apud *Leodienses* Canonicum, Mathematicum celebrem, De Cubi duplicatura, quam ex suis Principiis demonstratam *Hobbius* præ se tulit: *Slusius* autem primo intuitu Paralogismum deprehendisse visus est. Scripta illa ἀμφότερα se aliquando in lucem editurum pollicetur, una cum *Fermatii* & *Carcavii* de eodem Argumento cogitatis. Id. pag. 186. 187. 188. Nova *Hobbii* Principia Geometriæ exponit

Sam. Puffendorf in Elementis Jurisprudentiæ Universalis, 8°. Hagæ Comitis 1660. Præfat. sic: --Nec parum debere nos profitemur *Thomæ Hobbes*, cujus hypothesis in Libro De Cive, etsi quid profani sapiat, tamen cætera satis arguta & sana.

Idem Lib. de Jure Naturæ & Gentium, 4°. Londini Scanorum 1672. Sententiam *Hobbianam* in multis sectatur.

Renatus Rapinus Soc. Jes. Philosophus & Criticus summus, Libro Gallico, cui Titulus, Reflexions sur la Philosophie Ancienne & Moderne, 12°. Paris 1676. *Hobbii* sæpe meminit; cujus verba judicii & acuminis sale condita proprio sermone exponere non pigebit.

—— Pag. 54. De tous les Philosophes modernes, ceux qui ont fait plus de bruit, sont *Gallilee*, Italien; *Bacon*, *Hobbes*, *Boyle Anglois*; *Des Cartes*, François; *Van Helmont*, Flamand.

—— P. 55. *Hobbes* est obscure sans agreement, singulier en ses Idees; sçavant, mais peu solide, inconstant dans sa doctrine; car il est tantost Epicurien, tantost Peripaticien.

—— P. 56. Enfin, *Galilei* est le plus agreable des Modernes, *Bacon* le plus subtil, *Gassendi* le plus sçavant, *Hobbes* le plus resveur, *Boyle* le plus curieux, *Des Cartes* le plus ingenieux, *Van Helmont* le plus Naturaliste; mais trop attaché à *Paracelse*.

— Pag. 194. *Thomas Hobbes* a fait paroistre un grand profundeur d'Esprit, comme il est un des plus Hardis Epicuriens des dernieres Siecles, & qu'il en suit en tout les Principes d'*Epicure*, sans rien menager: il a mal raisonné en tout ce que regarde l'entendement, & ses operations principales, dont il attribue le principe aux Phantomes, & à l'imagination.

—— Pag. 228. *Henricus Morus* dans sa Metaphysique declame contre la Physique des *Des Cartes*, qu'il veut faire passer pour Libertine aussi bien que celle de *Hobbes*.

Jo. Wallisius Præfat. in Mathesin Universalem, & Præfat. in Tractatum Elencticum adversus *Meibomii* Dialogum de Proportionibus (4°. Oxon. 1657.) de *Hobbio* castigando loquitur.

Idem in Tractatibus de *Cycloide & Cissoide*, (4°. Oxon. 1659.) Demon-

ſtrationis *Hobbianæ* circa æqualitatem Lineæ Parabolicæ & Spiralis meminit, pag. 81. quam ut inſufficientem improbaverat; quamvis propoſitio ipſa vera eſſet. Idem, pag. 105. ibid. de illius Inventionis laude inter *Hobbium* & *Robervallium* Controverſiâ itidem meminit.

Matth. Wren, Celſitudini ſuæ Regiæ *Eboracenſi* Duci aliquando è Secretis, in Monarchia aſſerta adverſus *Harringtoni* Oceanam, 8°. Oxon. 1660. Angl. pag. 16 *Hobbii* meminit.

In HOBBII *Defenſionem.*

UNicum ſolummodo reperio ſcriptum, idque Anonymum, hunc præ ſe ferens Titulum: Diſſertatio de principiis Juſti & Decori, continens Apologiam pro Tractatu Clariſſimi *Hobbii* De Cive, 12°. Amſtel. 1651.

Tanto itaque Adverſariorum Agmini ex oppoſito ſolus ſiſtitur *Hobbius*,

> *Parque Novum Fortuna videt concurrere Bellum*
> *Atque Virum.* Luc.

Quod ſanè Alicui novum & inſolitum meritò videri poſſit; præſertim cum inter Literatos vix quicquam tam Abſurdi fuerit, quin ſuos invenerit Aſſertores: hoc tamen, ſi Conjecturæ locus ſit, exinde forſan provenire potuit; quia ut Philoſophia *Hobbiana* tanquam paulum quid Paradoxa multos nacta ſit Oppugnatores: ita nativa Veritate defenſa, paucis opus habuerit Vindiciis; an vix repertus eſt quiſquam ſuis adeo confiſus viribus, qui ſeipſum ſuppetiis Tanto Homini ferendis habilem ſenſerit; aut Diſcipuli de Doctrinæ Ejus certitudine perſuaſi, Magnum θαυμαστὸν Senis Ingenium Religioſo cum Silentio venerantes, ipſo in vivis agente nullum alium Philoſophiæ *Hobbianæ* Vindicem eſſe oportere, judicârint.

Exorientur olim qui præclaram illam Philoſophiam Juſtis Commentariis Illuſtrare contendent, quæ in Scholis & Academiis recepta (quod haud vanis Auguriis ſibi promiſit Author) debitis honoribus potietur. Deprecamur interim *Ariſtotelis* infortunium, tanto Interpretum Exercitu oppreſſi, ut Philoſophiam

phiam suam frivolis Commentis obscuratam vix agnosceret.

Mihi autem dabitur, spero, Venia; qui quod suscepi Argumentum Ingenii simul & Eloquii tenuitate deterere haud injuriâ videar, quum mihi solummodo destinatum sit Publico inservire, ne vel tantilla *Hobbianæ* Memoriæ Monumenta Immenso temporis Oceano absorpta Posteris subducerentur.

ADDENDA.

AD pag. 181. *Carolus Cavendish* obiit circa 1651.

Ad pag. 185. *Jo. Vaughan* obiit 1674.

Ad pag. 186. *Franc. Osborn* obiit 1658.

Ad pag. 191. Objectiones in *Cartesii* de primâ Philosophiâ Meditationes (vulgò audiunt Objectiones tertiæ) cum iisdem *Cartesii* Meditationibus, Parisiis & Amstelodami sæpius editæ.

Ad pag. 195. *Alexandri Rossæi* Abredonensis animadversiones in *Hobbii* Leviathanem, 8. 1653. Angl.

Ad pag. 207. *Rob.* quidam *Parsonus*, Capellanus (ut vocant) *&c.* in Concione Funebri ad Exequias *Joannis Comitis Roffensis*, quam emisit Theatrum Oxoniense, anno 1680. hæc refert: *Comitem* in extremis dixisse, Stultam illam & absurdam Philosophiam quam tantopere admiratur Mundus, Authoribus *Hobbio* aliisque, Se aliosque optimæ indolis de Gente Nôstrâ pessum dedisse. —— *An Mali Mores Genuina sint Philosophiæ* Hobbianæ *Corollaria*, *statuat æquus rerum Judex.*

De Testamento autem *Hobbiano* monendum censui, ut de tanti Philosophi Opibus constaret; ipsum circa CCC libras Anglicanas cognatis & amicis legasse: quibus C librarum mantissa accessit ex munificentia *Gulielmi*, Illustrissimi Devoniæ Comitis.

Epitaphium porrò *Hobbianum* ad Me serius transmissum apponere volui.

Condita hîc ſunt Oſſa
THOMÆ HOBBES MALMESBURIENSIS,
Qui per multos annos ſervivit
Duobus *Devoniæ* Comitibus,
Patri & Filio;
Vir Probus, & Famâ Eruditionis
Domi Foriſque benè cognitus.

Obiit Anno Domini 1679. Menſis Decembris, die 4. Ætatis ſuæ 91.

THOMÆ HOBBES

MALMESBURIENSIS

VITA

Carmine expressa.

AUTHORE SEIPSO.

Fælix qui potuit rerum cognoscere Causas,
Atque metus omnes & inexorabile Fatum
Subjecit pedibus, strepitumque Acherontis avari.

VIRG. GEORG.

LECTORI S.

SEquens Poëmation, ab Authore tantum Animi relaxandi gratia confectum, nullo in publicum emittendi consilio, post excessum ejus in Librarii manus incidit; qui Lucro suo addictior, (affectus iste inter hoc genus hominum grassatur vulgo) prout erat imperfectum, & mendis insuper deformatum, Prælo subjecit. Quamvis autem ad *Hobbiani* Ingenii laudem vix assurgat; quia tamen in Publicum erupit jam irrevocabile, & multis etiam quicquid Micam habet *Salis Hobbiani* pergratum sit; idcirco gravioribus quibus antea plurimum scatebat sphalmatis repurgatum iterato damus.

Vale.

To Mr. Hobbes.

1.

Vast *Bodies of Philosophy*
I oft have seen and read;
But all are *Bodies dead*,
Or *Bodies* by *Art fashioned.*
I never yet the *Living Soul* could see,
But in thy *Books* and *Thee.*
'Tis onely *God* can know
Whether the fair *Idea* Thou dost show
Agree entirely with his *own* or no.
This I dare boldly tell,
'Tis so *like Truth* 'twill serve our turn as well.
Just, as in *Nature* Thy *Proportions* be,
As full of *Concord* their *Varietie*,
As *firm* the parts upon their *Center* rest,
And all so *Solid* are, that they at least
As much as *Nature*, *Emptiness detest.*

2.

Long did the mighty *Stagirite* retain
The *universal intellectual reign*,
Saw his own Countries short-liv'd *Leopard* slain:
The stronger *Roman Eagle* did out-fly,
Oftener *renew'd* his *Age*, and saw that *dy.*
Mecha it self, in spight of *Mahumet* possest,
And chas'd by a wild *Deluge* from the *East*,
His *Monarchy* new planted in the *West.*
But as in time each great Imperial Race
Degenerates, and gives some new one place:
So did this noble *Empire* wast,
Sunk by degrees from Glories past,
And in the *Schoolmens* hands it perisht quite at last.
Then nought but *words it grew*,
And those all *Barb'rous* too.

It *perisht*, and it *vanisht* there:
The *Life* and *Soul* breath'd out, became but empty *Air*.

3.

The *fields* which anſwer'd well the *Ancients Plow*,
Spent and outworn return *no harveſt* now,
In barren *Age* wild and unglorious lie,
And boaſt of *paſt Fertility*,
The *poor relief* of *preſent Poverty*.
Food and *Fruit* we now muſt want,
Unleſs new *Lands* we *plant*.
We break up *Tombs* with *ſacrilegious hands*;
Old *Rubbish* we remove;
To walk in *ruines*, like vain *Ghoſts*, we love.
And with fond *Divining Wands*
We ſearch among the *Dead*
For Treaſures *Buried*.
Whilſt ſtill the *liberal Earth* does hold
So many *Virgin-mines* of *undiſcover'd Gold*.

4.

The *Baltick*, *Euxine*, and the *Caſpian*,
And ſlender-limb'd *Mediterranean*,
Seem *narrow Creeks* to *Thee*, and onely fit
For the poor wretched *Fisher-boats* of *Wit*.
Thy nobler *Veſſel* the vaſt *Ocean* tries,
And nothing ſees but *Seas* and *Skies*,
Till unknown *Regions* it deſcries;
Thou great *Columbus* of the *golden Lands* of *new Philoſophies*.
Thy task was harder much than his;
For thy learn'd *America* is
Not onely found out firſt by *Thee*,
And rudely left to *Future induſtrie*;
But thy *Eloquence* and thy *Wit*,
Has *planted*, *peopled*, *built*, and *civiliz'd* it.

5.

I little thought before,
(Nor being my *own ſelf* ſo *poor*,

Could

Could comprehend so vast a *store*)
That all the *Wardrobe* of rich *Eloquence*
Could have afforded half enuff,
Of *bright*, of *new*, and *lasting* stuff,
To cloath the *mighty limbs* of thy *Gigantic sense*.
Thy solid *Reason*, like the *Shield* from Heaven
To the *Trojan Heroe* given,
Too strong to take a mark from any mortal dart,
Yet shines with *Gold* and *Gems* in every part,
And *Wonders* on it grav'd by the learn'd hand of *Art*;
A *Shield* that gives delight
Even to the *Enemies* sight,
Then when they're sure to *lose* the *Combat* by 't.

6.

Nor can the *Snow* which now cold *Age* does shed
Upon Thy reverend head,
Quench or allay the noble *Fires* within;
But all which Thou hast *bin*,
And all that *youth* can *be*, Thou'rt yet;
So fully still dost Thou
Enjoy the *Manhood* and the *Bloom* of *Wit*,
And all the *natural heat*, but not the *Fever* too.
So *Contraries* on *Ætna's* top conspire;
Here hoary *Frosts*, and by them breaks out *fire*.
A secure *peace* the *faithful neighbours* keep;
Th'emboldned *snow* next to the *flame* does *sleep*.
And if we weigh, like *Thee*,
Nature, and *Causes*, we shall see
That thus it *needs must be*;
To things *Immortal*, *Time* can do no wrong;
And that which never is *to die*, for ever must be *Young*.

Abraham Cowley.

IN

Libellum Præstantissimi

THO. HOBBES,

Viri verè Philosophi,

De Naturâ Hominis.

QUæ magna Coeli *mœnia*, & *tractus* Maris,
Terræque *fines*, *siquid aut ultra est*, *capit*;
Mens *ipsa tandem capitur*: omnia *hactenus*
Quæ nôsse potuit, *nota jam primùm est* Sibi.
Accede, Lector, *disce quis demùm sies*;
Et Inquilinam jecoris agnoscas tui,
Quâ propiùs *hæret nil tibi*, & *nil tàm* procul.
Non hîc Scholarum frivola, *aut* Cassi Logi,
Quales per annos fortè plus septem legit,
Ut folle pleno prodeat, Rixæ Artifex;
Vanásque merces futili linguâ crepet:
Sed sancta Rerum pondera, & *Sensus graves*,
Quales parari decuit, *ipsa cum fuit*
Pingenda Ratio, & *Vindici suo adstitit*.
Panduntur omnes Machinæ *Gyri* tuæ,
Animæque *Vectes*, *Trochleæ*, *Cunei*, *Rotæ*,
Quâ concitetur arte, *quo sufflamine*
Sistatur illa rursus, & *constet sibi*:
Nec si Fenestram pectori humano suam
Aptásset ipse Momus, *inspiceret magis*.
Hic cerno levia Affectuum *vestigia*,
Gracilésque Sensûs *lineas*; *video quibus*
Vehantur alis blanduli Cupidines,
Quibúsque stimulis urgeant Iræ *grave*

Hic

Hic & Dolores, & Voluptates *suos*
Produnt recessus; ipse nec Timor *latet.*
Has nôrit artes quisquis in foro velit
Animorum habenas flectere, & populos cupit
Aptis ligatos nexibus jungi sibi.
Hic Archimedes *Publicus figat pedem,*
Siquando Regna Machinis Politicis
Urgere satagit, & feras Gentes ciet,
Imísque Motum sedibus Mundum quatit:
Facile domabit cuncta, qui Menti imperat.
Consultor audax, & Promethæi *potens*
Facinoris Anime! quis Tibi dedit Deus
Hac intueri Sæculis longè abdita,
Oculósque luce tinxit Ambrosiâ tuos?
Tu Mentis omnis, at tua nulla est capax.
Hâc laude solus fruere: Divinum est opus
Animam creare, proximum huic, Ostendere.

Rad. Bathurst, A. M.

Col. Trin. Oxon. Soc.

IN

THO. HOBBES.

F*Utilis Exornet Barbatos Pompa Magistros,*
Et Schola Discipulos Cogat Inepta Leves:
Affulsit Nova Lux Tenebroso Hobbesius *Orbi,*
Quanta est Laus Hominem Restituisse Sibi?

Jo. AWBREY Arm. E. Soc. Reg.

AD LECTOREM

PRÆLOQUIUM.

VIrorum virtute doctrinaque illustrium institutam Vitæ rationem posteris innotescere, Rei Literariæ atque publicæ, plurimum interest. Quare optimè de Humano genere meruisse censendi sunt, qui Antiquorum Vitas scriptis tradiderunt; quam quidem provinciam obiisse Veteres illi, majori cum Veritatis studio & fide meliore, quam in contexendis Divorum historiis scriptores Ecclesiastici, haud iniquis rerum arbitris jure videantur. Multifaria porro scriptorum turba (inter quos nonnulli satis fœliciter) recentioris ævi Literatorum memoriam posteritati commendavit.

Inter summa autem Scientiarum lumina & ornamenta quæ sæculum hoc magnorum Ingeniorum feracissimum in lucem protulit, Clarissimum emicuit Ingenium THOMÆ HOBBES *Malmesburiensis*, viri supra communem mortalium sortem longissimè evecti, in quo Natura Parens nondum effœta, eximii cujusdam nixus specimen ostentare decrevit.

Ingens illi mentis robur & vastus animus, gravissima cogitationum pondera, judicium acre, ratiocinium incredibili sagacitate admirandum. Hinc illi in Scientiis arduum & inaccessum nihil; Moralis & Civilis prudentiæ culmen & fastigium assecutus est; rerum naturam penitissimè indagavit, Mathematicas artes subtilissimè excoluit. Magnam Linguarum Græcæ Latinæque peritiam, & in hodiernis exercitationem haud mediocrem tanto Viro adstruere supervacaneum facilè censeatur; certè Anglicani sermonis Genium adeò fœliciter expressit, ut cum præstantissimis Gentis nostræ Scriptoribus conferendus veniat. Exemplo sit Gravissimus historicus Thucydides, quem vel ipsis * Veteribus sub-

* *Ciceroni Dionys. Halicarn. Hermog. Photio.*

ſubobſcurum adeo perſpicuè, adeo venuſtè & eleganter tranſtulit, ut nihil ſupra. Quid de Poëſi dicam? in quâ divitem naturam ita ſtudio & præceptis artis expolivit, ut Poëtam ageret non infœlicem & ſimul Poëſeos judicem ſummum. Cogitatis polluit adeo claris & perſpicuis, ut dogma, dum proponitur, in mentem cuiquam incidere potuiſſe; dum probatur, non omnibus cognitum fuiſſe, mireris; tantum potuit elocutio ipſi propria. Hoc quidem de Illo vere prædicari poteſt, ſive ſolutâ ſeu numeris adſtrictâ oratione uteretur, quamcunque ſibi materiam tractandam ſuſcepit, illam inſigniter exornare, & miro quodam ſpiritu animare videbatur. Quid recenſeam multiplicem in omni pene materiâ ſcriptorum copiam, Paradoxam opinionum veritatem, ſummam apud Principes & Magnates gratiam, inter eruditos famam latè diffuſam, licet partium ſtudiis in contraria diſciſſis; His mirantibus, laudantibus, & omnia bona dicentibus; Illis interim; Eccleſiaſticis præſertim cujuſcunque generis, gravia crimina ne dicam convicia paſſim intentantibus; magnum denique diſcipulorum numerum qui tantum hominem tanquam novæ alicujus Philoſophorum familiæ Principem & authorem conſectantur.

Cum itaq; parariâ operâ *I. A.* viri optimi, in manus meas incidiſſet libellus de vitâ & moribus *Hobbii*, à docto quodam, ſummo ejus amico conſcriptus Oratione ſane gravi, prudenti ac modeſtâ, mei officii eſſe duxi, publici ipſum juris facere. Quod quidem præſtiti, his permotus rationibus; tum ut memoriæ *Hobbianæ* conſuleretur, ob allatas Philoſophiæ ſecundum libertatem vindicias; quod hercle facinus ſummmè glorioſum, poſt Verulamium, Carteſium, Gaſſendum, quantos viros! egregiè perpetravit Magnus ille *Malmesburienſis*; tum ut amicis pariter ac inimicis de ipſo ſatisfieret; Quin & nonnulli hoc ipſum ad laudem atque decus Gentis noſtræ haud mediocriter attinere exiſtimarent.

Nollem autem hallucinetur aliquis, quaſi me in illius diſciplinam tanquam in ſervitutem addixerim, in illius verba juratum, opinionum vadem & ſponſorem futurum; aut cum quoquam

qui

qui ob materiam aliquam bellum ipſi literarium indixerit, contentionis ſerram ducturum; non enim de ſcriptis ejus, aliorúmve contrariis mihi arbitrium ſumere animus eſt, cui negotio quam impar ſim, facile ſentio; ſed nudam veri & facti hiſtoriam proponere, nihilque intempeſtivo præjudicio onerare. Quare neminem mihi jure ſuccenſurum ſpero; Te interim, Benevole Lector, rogo obteſtórque, ut mihi linguâ animóque faveas, tenui hâc opellâ manibus Hobbianis parentare conanti,

R. B.

T. H O.

THOMÆ HOBBES MALMESBURIENSIS

V I T A,

Scripta Anno 1672.

N*Atus erat* noster Servator Homo-Deus *annos*
Mille & quingentos, octo quoque undecies.
Stabat & Hispanis in Portubus inclyta Classis
Hostilis, nostro mox peritura Mari;
Primo Vere; dies & quintus inibat Aprilis:
Illo Vermiculus *tempore nascor Ego.*
In (a) Malmesburiâ; *Baptisma à Patre* Ministro
Accepi, & nomen Mi dedit ille suum.
Oppidulum parvum est, habuit sed multa relatu
Digna, atque imprimis (b) *Cœnobium celebre,*
Et Castrum melius, nisi sint duo Castra vocanda,
Colle sita, & bino flumine cincta ferè.
Concilium Regni binis Burgensibus auget;
Nunc quoque priscus honor permanet ille loci.
Hic & (c) Athelstani *conduntur Nobilis ossa,*
Atque super Tumulum Saxeus ipse jacet.
Præmia Virtutis populo dedit ille, propinquos
Sanguine Danorum *quos madefecit agros:*
Huc & ab (d) Aldhelmo *deducta est Musa Latina;*
Hîc habuit primam lingua Latina Scholam.
Non est ut Patriæ pudeat; sed Tempus iniquum
Conqueror, & mecum tot quoque nata mala.
Fama ferebat enim diffusa per Oppida nostra,
Extremum Genti Classe venire diem.
Atque metum tantum concepit tunc mea Mater,
Ut pareret Geminos, Méque Metumque simul.

H *Hinc*

(*a*) V. *Camd.* Brit. (*b*) V. G. *Dugdale* Monast. Angl. Vol. I. p. 49. (*c*) V. de eo *Guil. Malmesb. Matth. Westmon.* (*d*) V. de ipso *Bed.* Hist. Eccles. *Gul. Malmesb. Matth. Westm. Baron.* Annal. *Bal.* & *Pits.* de Script. Angl. *Fr. Godwin.* de Præsul. Angl. ut alios mittam. Obiit Anno 709. nonnulla ejus opuscula habentur in *Biblioth. Patr.* & apud *Henr. Canisium* in Antiq. Lect. Tom. V.

Hinc est, ut credo, Patrios quod abominor hostes,
Pacem amo; cum Musis, & faciles Socios.
Disco loqui quatuor, totidem legere, & numerare,
Non benè præterea fingere Literulas.
Sex annis ad verba steti Græcæ *atque* Latinæ,
Et decimo quarto mittor ad Oxonium.
Huc Magdalenæ *veniens admittor in Aulam,*
Inque imâ Logica Classe locatus eram.
Et Prælectori cum primis sedulus adsum;
Is licet Imberbis cum Gravitate legit,
Barbara, Celarent, Darii, Ferio, Baralypton,
Hos (dicebat) habet prima Figura Modos.
Cæsare, Camestres, Festino, Baroco, Darapti,
Hac etiam totidem stat variata Modis.
Felapton, Disamis, Datisi, Bocardo, Ferison,
Sunt rursus totidem legitimique Modi.
Quos tardè disco, disco tamen, abjicioque,
Admittorque meo quaque probare modo.
Admoveor Physica, conflatáque cuncta Magister:
Materia & Forma, ut partibus, esse docet;
Et Species rerum volitando per aëra, formas
Donare hinc oculis, auribus inde sonos.
Multos Effectus tribuit Syn- & Anti-pathiæ,
Et supra captum talia multa meum.
Ergo ad amœna magis me verto, librosque revolvo,
Queîs prius instructus, non bene doctus eram.
Pascebámque animum Chartis imitantibus Orbem,
Telluris faciem, & Sydera picta videns:
Gaudebam Soli comes ire, & cernere cunctis
Terricolis justos quâ facit arte dies.
Quoque Dracus *filo* Neptunum, Candisiúsque
Cinxerunt medium; quaque adiere loca:
Atque hominum exiguos, si possem, cernere nidos,
Et picta ignotis Monstra videre locis.
Tempore sed justo cum Baccalaureus Artis
Essem (namque hic est primus in Arte gradus)
Oxonium *linquo, servitum me fero in amplam*
Gentis Candisiæ *conspicuámque domum;*
Rectorisque Aulæ commendat Epistola nostra:
Accipior, placitâ conditione steti:

Atque

Atque adolescenti mox applicor ipse adolescens,
Tunc Patris imperio subditus ille fuit.
Huic ego servivi bis denos gnaviter annos;
Non Dominus tantum, verum & Amicus erat.
Pars erat illa mea multo dulcissima vitæ,
Et nunc sæpè mihi somnia grata facit.
Ille per hoc tempus mihi præbuit otia, libros
Omnimodos studiis præbuit ille meis.
Vertor Ego ad nostras, ad Græcas, *atque* Latinas
Historias; etiam Carmina sæpè lego.
Flaccus, Virgilius, *fuit & mihi notus* Homerus,
Euripides, Sophocles, Plautus, Aristophanes,
Pluresque; & multi Scriptores Historiarum:
Sed mihi præ reliquis Thucydides *placuit.*
Is Democratia *ostendit mihi quam sit inepta,*
Et quantum Cœtu *plus sapit* unus Homo.
Hunc ego Scriptorem verti, qui diceret Anglis,
Consultaturi Rhetoras *ut fugerent.*
Urbes externas eadem per tempora vidi,
Germanas, Francas, Ausonias*que adii.*
Mox Dominum morbo devictum vita reliquit,
Extremo (ut credas) sed reditum die.
Ante tamen fecit, mihi ne servire necesse
Esset, qui modice vivere suetus eram.
Deinde domo placitâ nimium neglectus abivi;
Parisiis*que moror Mensibus octodecim.*
Inde mei Domini revocor Præceptor ut essem
Nato, Devoniæ *tunc Comes Ille fuit.*
Hunc Romanarum *sensus cognoscere vocum,*
Jungere quoque decet verba Latina *modo.*
Fallere quaque solent indoctos Rhetores *arte;*
Quid facit Orator, quidque Poëta facit;
Et demonstrandi docui Præcepta, Globique
Mundani faciem, multiplicesque gyros,
Litibus & finem faciunt quas plus, minus, *&* par;
Quâ posset justâ ponere lege dedi.
Hæc illum docui per septem sedulus annos;
Ille celer didicit, retinuitque memor.
Nec tamen hoc tempus libris consumpsimus omne,
Ni Mundum Libri dixeris esse loco.

 Italiæ

Italiæ *multas*, Gallorum *& vidimus* Urbes;
Secessus dulces vidimus Allobrogum.
Ast ego perpetuò naturam cogito rerum,
Seu rate, seu curru, sive ferebar equo.
Et mihi visa quidem est toto res unica Mundo
Vera, licet multis falsificata modis:
Unica vera quidem, sed quæ sit basis earum
Rerum quas falso dicimus esse aliquid;
Qualia somnus habet fugitiva, & qualia vitris
Arbitrio possum multiplicare meo:
Phantasiæ, nostri soboles cerebri, nihil extra;
Partibus internis nil nisi motus inest.
Hinc est quod Physicam *quisquis vult dicere Motus*
Quid possit, debet perdidicisse prius.
Ergo Materiæ Motusque arcana recludo;
Sic tempus vacuum fallo per Italiam.
Scribo nihil, facio adversaria nulla, magistra
Quæ docuit præsens, nam mihi semper erat.
Linquimus Italiam, *rursúsque ad alta*
Mœnia Lutetiæ, *tectaque magnifica.*
Hîc ego Mersennum *novi, communico & illi*
De rerum Motu quæ meditatus eram.
Is probat, & multis commendat; tempore ab illo
Inter Philosophos & numerabar ego.
In Patriam rursus post Menses octo reversus,
De connectendis cogito notitiis.
Motibus à variis feror ad rerum variarum
Dissimiles Species, Materiæque dolos;
Motúsque internos hominum, cordisque latebras:
Denique ad Imperii Iustitiæque bona.
His ego me mersi studiis. Nam Philosophandi
Corpus, Homo, Civis, continet omne genus.
Tres super his rebus statuo conscribere Libros:
Materiémque mihi congero quóque die.
Nascitur interea scelus execrabile Belli,
Et veniunt Studiis tempora iniqua meis.
Sexcentesimus & jam quadragesimus annus
Post millesimum erat Virginis à puero;
Cum Patriam invasit Morbus mirabilis, unde
Innumeri è Doctis pòst periêre Viri.

Quo

Quo quicunque fuit tactus, divina putabat
Atque humana uni cognita jura sibi.
Jámque in procinctu Bellum stetit, Horreo spectans;
Méque ad dilectam confero Lutetiam.
Póstque duos annos edo De Cive *Libellum,*
Qui placuit Doctis, & novus omnis erat;
Versus & in varias Linguas cum laude legebar,
Gentibus & latè nomine notus eram.
Laudabat mediis in Erynnibus Anglia, *& illi*
Quorum consiliis cognitus hostis eram.
Sed quod consiliis præsentibus utile non est;
Quantumvis justum, quis putat esse bonum?
Inde annis quatuor Libri De Corpore *formam*
Quâ sit scribendus, nocte diéque puto.
Comparo corporeas moles; & cogito rerum
Visarum formas quid variare potest.
Quæro quibus possim rationis Protea vinclis
Stringere, fassurum quâ tegit arte dolos.
Adfuit è Minimis Mersennus, *fidus amicus;*
Vir Doctus, Sapiens, eximiéque Bonus.
Cujus Cella Scholis erat omnibus anteferenda;
(Professorum omnes Ambitione tument)
Illi portabat, si dignum fortè Porisma
Reppererat quisquam, principiúmve novum.
Perspicuo & proprio sermone, carente Figuris
Rhetoricis, Gnomis, Ambitione, Dolo.
Ille dedit doctis qui vellent, rursus ut illud
Vel statim possent, vel trutinare domi.
Edidit è multisque inventis optima quaque;
Signans Authoris nomine quidque sui.
Circa Mersennum *convertebatur ut Axem*
Unumquodque Artis sidus in orbe suo.
Sævierat Bellum quatuor Civile per annos,
Anglos, Hibernos *triverat atque* Scotos.
Perfidáque in castris mansit Fortuna scelestis;
Diffugêre viâ quâ potuêre probi.
Ipse Heres Regni Carolus *comitante catervâ*
Armis clarorum & Nobilitate virûm.
Lutetiam *venit, expectans dum tempora iniqua*
Transirent, populi desineretque furor.

Tunc ego decrevi De Corpore *scribere Librum*,
Cujus materies tota parata fuit.
Sed cogor differre; pati, tot tantaque fœda
Apponi jussis crimina; nolo, Dei.
Divinas statuo quam primum absolvere Leges;
Idque ago paulatim, sollicitusque diu.
Namque Mathematicæ *studiis dum Principi adessem*,
Non potui studiis semper adesse meis.
Dein per sex mensos morbo decumbo, propinqua
Accinctus Morti; nec fugio, illa fugit.
Perfeci Librum patrio sermone; ut ab Anglis
Posset sæpe Meis, utiliterque legi,
Londino*que typis celer evolat in Regiones*
Vicinas, notus nomine Leviathan.
Militat ille Liber nunc Regibus omnibus, & qui
Nomine sub quovis Regia Jura tenent.
Interea Regem *vendit* Scotus, *& necat* Anglus;
Ius Regni Carolus *jamque Secundus habet*,
Lutetiæ *residens. Vim Regni turba rebellis*
Occupat, & populum jam sine Lege regit,
Et nomen (quamvis pauci) sibi Parlamenti
Sumens, se satiat sanguine Nobilium;
Dejiciunt Mitras, *nec firmant* Presbyteratum;
Clerica nil illic profuit ambitio.
Lutetiam *ad Regem multus venit inde Scholaris*
Expulsus Patria, tristis, egenus, onus.
Huc fuit usque meis studiis pax, multiplicata
Dum facerent annos octo per octo meos:
Sed meus ille Liber, simul atque Scholaribus illis
Lectus erat, Jani *dissiluere fores.*
Nam Regi *accusor falsò, quasi facta probarem*
Impia Cromwelli, *Ius sceleri que darem.*
Creditur. Adversis in partibus esse videbar;
Perpetuo Jubeor Regis *abesse domo.*
Tunc venit in mentem mihi * Dorislaus, & * Ascham,
Tanquam Proscripto terror ubique aderat.
Nec de Rege *queri licuit.* Nam tunc adolescens
Credidit ille, quibus credidit ante Pater.

In

* Regicidæ infames; quorum hic apud *Hispanos*, ille apud *Fœderatos Belgas* à Parlamentariis Legatus, à Regiis confossi perierunt.

In Patriam redeo tutelæ non benè certus,
Sed nullo potui tutior esse loco:
Frigus erat, nix alta, senex ego, ventus acerbus;
Vexat equus sternax & salebrosa via.
Londinum *veniens, ne clam venisse viderer,*
Concilio Statûs *conciliandus eram.*
Quo facto, statim summa cum pace recedo,
Et sic me studiis applico, ut ante, meis.
Solum regnabat tunc nomine Parlamentum;
Præsul erat nullus, Presbyterúsque nihil.
Omnia miles erat, committier omnia, & uni
Poscebat; tacitè Cromwel *is unus erat.*
Regia conanti calamo defendere Jura,
Quis vitio vertat Regia Jura petens?
Scribere cuique fuit libertas quod sibi visum
Esset, contento vivere more loci.
Leviathan *Clerum at totum mihi fecerat hostem;*
Hostis Theiologûm nidus uterque fuit.
Nam dum Papalis *Regni contrecto tumorem,*
Hos (licet abscissos) lædere visus eram.
Contra Leviathan, *primo convicia scribunt,*
Et causa, ut tanto plus legeretur, erant.
Firmius inde stetit, spero stabitque per omne
Ævum, defensus viribus ipse suis.
Justitiæ mensura, atque Ambitionis Elenchus,
Regum arx, pax populo, si doceatur, erit.
Ante duos minimâ præmisi mole Libellos;
Sed nec inest parvis gratia parva Libris.
(a) *Ille docet motus Animi & Phantasmata sensus,*
Nec sanos patitur Spectra timere viros;
(b) *Alter at Imperii sanctissima jura repandit,*
Quæque rudes populos vincula sacra tenent.
Tandem etiam absolvo Librum De Corpore, *cujus*
Materies simul & Forma Geometrica *est.*
Tunc venit in lucem (totâ plaudente catervâ
Algebristarum) Wallisii *Algebrica,*
Illa Geometriæ *pestis, quæ ceperat ante*
Annos plus centum, nunc & ubique furit.

(*a*) Lib. de Nat. Hum. (*b*) Lib. de Corp. Polit.

Ars fuerat Numeros Quæsitos inveniendi,
Quam docuit (a) Gheber, *& quam* (b) Diophantus *habet*.
Deinde per hanc Artem solam Problemata solvi
Posse Geometria cuncta (c) Vieta *docet*.
Addidit Oxoniæ *Prælector* Savilianus
Wallisius *multò nobile dogma magis*:
Nempe infinitæ molis finem esse, & habere
Finitum partes & sine fine datas;
Quæ duo fecêrunt insanos dogmata, quotquot
Festinaverunt esse Geometrici.
Hæc mihi causa satis scribendi est justa Libelli,
(Annos natus eram Septuaginta duos)
In quo, Colloquiis *ego* Sex *non molliter istos*
Tango Geometras; *ut meruêre, novos*;
Sed nil profeci, magnis Authoribus error
Fultus erat, cessit sic Medicina malo.
Tunc quoque scribo duos Patrio sermone Libellos
Contra Bramhallum: *Quæstio sola fuit*,
Cujus ad arbitrium Volumus, Nostrumne, Deine:
Ille Scholam sequitur, sed mihi dux Ratio est.
Sex *quoque post paulò scripsi* Problemata; *Librum*
Exiguum, at puræ fonticulum Physicæ.
Nam doceo Naturæ locis quâ dejicit Arte
Sublimes lapides, res aliásque graves;
Quâ situlâ Sol haurit aquas; ut Frigora ventus
Efficit; & Venti quâ ratione volant:
Quo pendent Steriles, volitantque per aëra Nubes,
Quo fulcro Gravidæ destituente ruunt;
Et quo consistunt durorum glutine partes,
Duraque quæ rursus Mollia causa facit;

Unde

(*a*) De illo V. *Jos. Blancani* Chronolog. Mathemat. & *J. Ger. Vossium* de Scient. Mathemat.
(*b*) De illo V. eosdem. Opera ejus Latine edidit *Guil. Xylander*, postea *Claud. Gasp. Bachetus* Græc. & Lat. Commentariis ornata. Paris fol. 1621. Postea Tolosæ prodierunt 1670. ut mittam quæ a *Raph: Bombellio*, *Sim. Stevino*, *Alb. Girardo*, *Guil. Oughtredo*. procurata sunt.
(*c*) De ipso V. eosdem. Opera ejus junctim emisit *Fr. Schotenius* Math. Prof. Leydæ. 1646. fol. ubi habetur ejus Vita. V. etiam *Thuani* Histor.

Unde Fragor Cœlo, qua Nix Glaciésque fit arte:
Excussusque altis emicat Ignis aquis;
Quid res exiguas conjungit in aëre sparsas,
Et Calidum Phœbus *qua ratione facit;*
Herculeusque *lapis ferrum quibus attrahit* Uncis,
Observatque suæ matris utrumque Polum;
Cur Mare non æquis ad littora volvitur undis;
Anno, Mense, Die quòque, bis auget aquas;
Et quare Vento duce, Navis it obvia Vento;
Hæc habet & monstrat parvulus ille Liber.
Et valitura puto cum tempore; quandoquidem nunc
Inter tot Momos *irreprehensa manent.*
Aëris *& parvo* Naturam *scribo Libello*
Adversus quandam Machinam inanificam.
Tunc Physicam *linquens, ad amata* Mathemata *verter,*
Namque meo tandem efferat hostis agro.
Tantùm non lapidem potuissem vera docere,
Clamosas speret nemo docere Scholas.
At De Principiis *alium tamen edo Libellum,*
Fecique ut posset clariùs esse nihil.
In quo Naturam Rationis *ita explico, ut illam*
Nemo non claram diceret atque probam.
Hàc mihi parte fuit victoria cognita cunctis,
Dissimulant aliis vulnera magna locis;
Deficiunt animis sed deficientibus instο,
Culmináque inscendo summa Geometriæ.
Námque parem Cyclum Quadrato publico; necnon
Jactatum Pythii *monstro Porisma* Dei;
Demonstrata priùs, sed non rationibus iisdem,
Sperabam Methodo vincere posse nova.
Sed nil profeci, densis umbonibus obstant
Cedere quos puduit, Semi-Mathematici.
Ergo meam statuo non ultrà perdere opellam,
Indocile expectans discere posse pecus.
Deinde Librum scribo quem domine dico Rosetum,
Præcipuo densum flore Geometriæ.
Wallisius *contra pugnat; victúsque videbar*
Algebristarum Theiologûmque Scholis.

Et simul eductus Castris Exercitus omnis
Pugnæ securus Wallisianus *ovat*;
Quem cùm vidissem salebroso insistere Campo,
Stabat ubi Radix densa, molesta, tenax.
Pugna placet, vertor; Numerum licet Infinitum
Temporis in puncto dissipo, sterno, fugo.
Bella mea audisti. Quid vis tibi dicier ultra?
An quam dives, id est, quam sapiens fuerem?
Anne refert quot agros habui, quot millia nummum,
Si percontator fortè rogabit & hoc,
Exiguus mihi fundus erat propriusque relictus,
Quem fratri dono, ductus amore, dedi.
Parva superficies, sed millia multa ferebat
Granorum tritici, nam bona terra fuit.
Longa satis votis Regum; & nisi tota deorsum
Tensa foret Rex nunc Magnus haberer ego.
Ut primum Belli sensi Civilis odorem,
Et populum ventos vidi agitâsse levem:
Quæro locum studiis, & vitæ commodiorem,
Hinc me Parisios *transfero Rémque meam*.
Quingentæ mihi erat numerata Pecunia libræ,
Cùm fugiens Patriæ littora linquo meæ:
His aliæ paulò post accessere ducenta *,
Et simul immensus perpetuúsque dolor.
(Godolphine *jaces; puræ Rationis amator*,
Justitiæ & Veri miles amande, vale.)
Venit & e Patriâ mihi Pensio certa quotannis
* *Bis quadragintis constitit illa libris*.
Deinde redux mihi Rex *concessit habêre quotannis*
Centum alias libras ipsius ex Loculis,
Dulce mihi donum. Convicia sperno aliorum,
Quando Teste Ipso *judicor esse Probus*.
His ego contentus vivo, nec præfero plura;
Quis vellet sanus re minor esse suâ?
Rem, si quando lubet, per vestros supputo Sousos,
Ut fiat major: si neque sic satis est;

Per

* Ex Legato *Sidn. Godolphini*.
* Ex munere Comitis *Devoniæ*.

Per Maravedisios *numero, videórque beatus*
Crœsos & Crassos *vincere divitiis.*
Ipse meos nôsti, Verdusi *Candide, mores;*
Et tecum cuncti qui mea scripta legunt.
Nam mea vita meis non est incongrua scriptis;
Justitiam doceo, Justitiámque colo.
Improbus esse potest nemo qui non sit avarus;
Nec pulchrum quisquam fecit avarus opus.
Octoginta ego jam complevi & quatuor annos;
Penè acta est vitæ fabula longa mea.

FINIS.

ADDENDA.

AD pag. 191. Tractatus Opticus, in quo ex propriis hypothesibus Refractiones prosequitur, quem Cogitatis suis Physicomathematicis (4 Paris. 1644. editis) in Opticæ suæ Complementum inseruit *M. Mersennus*; qui ipsum ibi Virum Nobilem & Subtilissimum Philosophum appellat.

Epistolæ ad *Cartesium* nonnullæ, quas Tom. 3. Epistolarum *Cartesii* videre est.

Ad pag. 198. *Guberti Cocquii Hobbes* ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ. sive Vindiciæ pro Lege, Imperio, & Religione, contra Tractatus *Thomæ Hobbesii*, quibus Tit. De Cive & Leviathan, 12. Ultraj. 1668.

—— Vindiciæ pro Religione in Regno Dei Naturali; contra *Hobbes* De Cive, cap. 15. Leviathan, cap. 31. Ibid. 1668. 12.